

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

A földmivvelésügyi m. k. miniszter ur segélyével rendezett gazdasági előadások programja.

(1896. február 26., 27., 28., 29.)

Első nap. Február 26. (Szerda.)

Délelőtt 10—11 óráig. *Ifj. Sporzon Pál*: „Ujitások a mezőgazdasági gépészet terén“.

- Bánki—Csonka-féle petroleum-motor mai tökéletesített alakja.
A Bánki—Csonka-féle petroleum-motor gyakorlati alkalmazása és az eddigi gyakorlati adatok jelentősebbjei.
- A M. Á. V. gépgyárában készült s Melegh Béla felügyelő főmérnök találmányát képező löhere-fejtő s cséplő készülék. Annak jelentősége és eddigi munkaedményei.
- Schweitzer-féle gazdasági szállítható malmok. Ezeknek szerkezete, munkája, munkabírása gyakorlati adatok alapján.

Délelőtt 11—12 óráig. *Linhart György*: „A gabonafélék üszög- és rozsdá-betegségei, különös tekintettel a védekezésre“.

Délután 3—4 óráig. *Kerpely Kálmán*: „A zöldtrágyázás elmélete és gyakorlata“.

- Délután 4—5 óráig. *Dr. Rátz István*: „A sertésvészről“. a) A sertésvész története. b) A sertésvész terjedése. c) A sertésvész bakteriumai. d) A fertőzés módja. e) A betegség tünetei. f) Kórbonczati elváltozások. g) A sertésvész felismerése. h) Gyógykezelés és védőoltás. i) Övointézkedések. j) A sertésvész következményei.

Második nap. Február 27. (Csütörtök.)

Délelőtt 10—11 óráig. *Dr. Muraközy Károly*: „A takarmányfélék hamisítása, tekintettel az új törvényre“.

- Az új törvényben feltüntetett termények, termékek és cikkek értelmezése, mikor takarmányról szólnunk.
- Hamisítják-e a termény-takarmányokat, hát a termékeket?
- Milyen értékűek a mezőgazdasági termék-takarmányok?
- Milyen módon hamisítják azokat?
- Hogyan tud ez ellen a gazda maga védekezni?
- Hogy óvja a gazdát a törvény?
- Végső következtetések.

Délelőtt 11—1 óráig. *Cserhádi Sándor*: „A magyar gazdák öt évi kísérleteiből merített tapasztalatok“.

- A különböző buza-, rozs-, árpa-, zab- és tengeri-féléknél szerzett tapasztalatok eredménye.
- A különböző burgonya és répaféléknél szerzett tapasztalatok eredménye.
- A különböző takarmányféléknél szerzett tapasztalatok eredménye.
- Az őszi és tavaszi gabonafélékkel folytatott trágyázási kísérletek eredménye.
- A kálitrágyázási kísérletek eredménye.

Harmadik nap. Február 28. (Péntek.)

Délelőtt 10—11 óráig. *Dr. Ródiczky Jenő*: „Juhtenyésztésünk emelése és a gyapju értékesítése“.

Délelőtt 11—12 óráig. *László Ede*: „Homoki borokról“. a) Szüret. b) Borkészítés. c) Erjesztés. d) A pinczéről. e) A bor kezelése. f) A borfajok ismertetése és jellemzése.

Délelőtt 12—1 óráig. *Tormay Béla*: „Állattenyésztési tapasztalatok“.

Negyedik nap. Február 29. (Szombat.)

Délelőtt 10—11 óráig. *Mezey Gyula*: „Védekezés a fontosabb szőlőbetegségek ellen“.

Délelőtt 11—12 óráig. *Jablonovskij József*: „A nagyobb rovarkárok meggátlása“.

Délelőtt 12—1 óráig. *Dr. Kröczter László*: „Új szőlőoltási eljárás bemutatása“.

Az összes előadások hallgatása díjtalan. Az egyes előadók előadásuk után szívesen szolgálnak részletes felvilágosítással, azért van szerencsénk a tisztelt hallgatóközönséget arra kérni, hogy az előadó szíveségét minél behatóbban vegye igénybe. *Dr. Kerpely Kálmán és Dr. Rátz István ur előadásai az állatorvosi akadémián (Rottenbiller-utca), a többi előadások a Köztelek nagytermében tartatnak meg.*

Gróf Dessewffy Aurél,
az O. M. G. E. elnöke.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gazdatiszti állások közvetítése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya elhatározta, hogy a jövőben a gazdatisztek és gazdasági alkalmazottak közvetítésével nem foglalkozik és minden ilyen ügyet „A magyar gazdatisztek és erdésztisztek országos egyesületéhez” tesz át.

Felkérjük tehát az érdekelteket, hogy ezirányú megkereséseiket közvetlenül azon egyesülethez intézni sziveskedjenek. „A magyar gazdatisztek és erdésztisztek országos egyesületének” irodája Budapest, Lónyay-utca 7. szám alatt van. *Igazgató.*

Köztelki gazdasági előadások.

Az O. M. G. E. köztelki palotájának terme ismét megtelik a vidéki gazdákkal, hogy az egyesület által a tavasz nyilta előtt évenként rendezni szokott gazdasági előadások idei folyamát meghallgassák. A földmivelésügyi miniszter segítségével rendezett gazdasági előadások az idén már novemberben tartatnak meg. Az egyesület szerény kezdeményezése megerősödött, állandó intézménnyé vált, melyen a gyakorlati gazdák az előadó szakférfiaktól közvetlenül értesülnek a gazdasági tudomány haladásának legújabb hazai és külföldi vívmányairól, a legilletékesebb szakférfiak nézetét megismerik a legfontosabb napi kérdésekről, hogy az előadások után ismét csendes otthonukba, rendes foglalkozási körükbe visszatérve, az előadásokon hallottakat gazdaságaikban keresztülvigyük, társadalmi érintkezéseik közben megbeszéljük, hatáskörükben érvényesítsük.

A köztelki gazdasági előadások hatása kétirányú. Egyik a gazdák tudományos képzésének elősegítése, másik a társadalmi érintkezés létrehozatala által az összetartozandóság érzetének kifejlesztése és öregbítése és ezáltal a közös törekvések tisztázása és erélyesebb érvényesítése. A gazdasági előadások hatásai közül ez utóbbit tartjuk a fontosabbnak. Bármennyire gáncsolják is a magyar gazdát azzal, hogy a haladásnak kevésbé barátja, hogy a gazdasági technikai tudományok terén elmaradott, hogy ezért termelésében a külföld mögött áll, a magunk részéről teljesen az ellenkezőt merjük állítani. Kevés nemzetnek van oly intelligens, törekvő, a haladás után vágyó gazdaközönsége, mint a miénk. Sajnos azonban, mindeme kiváló tulajdonságai nem tudunk kellő módon érvényesülni, mert az általános gazdasági viszonyok ezt nem engedik. Tanult gazdáink ismeretei legnagyobb részt parlagon maradnak, mert a viszonyok nyomása alatt nem alkalmazhatók. Hiába bír a magyar gazda a legnagyobb ismeretekkel, tudománnyal és akarattal, gazdálkodását a mai kor igényeinek megfelelő módon folytatni, a midőn az nem fizeti ki magát. Rosszabb, mintha ősi primitív gazdálkodásánál maradna, a mi legalább némileg jövedelmező. Ily körülmények kö-

zött a magyar gazda tudását csak a jövőnek, a jobb viszonyok iránti reményében gyűjti s csak óvatosan, a viszonyok engedte mértékben érvényesíti. A magyar gazda tanulni vágyó, azt éppen a köztelki gazdasági előadások eddigi folyamai bizonyították be, melyek a gazdáknak oly kiváló részét és oly nagy számát gyűjtötték egybe, melyet a kezdeményezők is alig mertek az első időben reményleni. A gazdasági előadásoknak eredményeik is vannak, a mit azok az előadók bizonyíthatnak, a kiket előadásaik következtében a gazdáknak oly nagy száma keresett fel előadásaik folytán megkezdett munkálataik irányítására, azokra vonatkozó tanácsokért. A gazdasági előadásoknak tehát képző, a haladást elősegítő hatásával a kezdeményező egyesület meg lehet elégedve.

A köztelki gazdasági előadások második irányu hatását azonban az előbbinél kevesebbre becsülni nem szabad. A gazdák foglalkozásuk körénél fogva egymástól izoláltak, kezdeményezéseikben jobban magukra hagytak, mint bármely más kereseti pálya művelői. A gazdák érdeke azonban oly általánosan nyilvánul, hogy annak megbeszélése, segítő eszközeiknek előkészítése minél nagyobb körben való megbeszélést igényel. Erre mindenkor csak előnyvel lehet, ha a különböző vidékek gazdái nézeteiket nyilváníthatják és kicserélhetik és így a fő dolgokban egy közvélemény képződik, melynek alapján a különböző vidékek gazdái érdekeik érvényesítésére egyöntetű működést fejthetnek ki. A köztelki gazdasági előadásokon az ország minden vidéke képviselve van, soha jobb alkalom nem kerül a közös gazdai érdekek megbeszélésére, az egymással való megismerkedésre, a közös működés megállapítására, mint éppen itt. Ezért a gazdasági előadások ezen irányban valóságos miszsiót terjesztenek. Mert az már igaz, hogy a magyar gazdaközönségben kevés az állandó összetartás, kevés a tartós közös működésre való hajlandóság. Ennek az állandó összetartozandóság érzetének élnkítése és folyton ébrentartása, ennek a közös működésnek a folytonos érintkezés által való erősítése és állandósítása a gazdasági előadások második feladata. Igaz, hogy az előadások maguk jóformán csak a gazdasági technikai kérdésekkel foglalkoznak, azonban az az együtt töltött néhány nap annyi alkalmat nyújt a közös érintkezésre, a közös érdekek megbeszélésére, a közös működés eszközeinek kiválasztására és a törekvések irányának megjelölésére, hogy a gazdasági előadásokat mégis ebben az irányban is termékenyítő hatásuaknak kell tartanunk.

Hogy pedig a magyar gazda összetartásának és egyöntetű határozott lépésének meg vannak a maga eredményei, azt a múlt évben oly fényesen lefolyt III. orsz. gazdakongresszus példája mutatja. Mert míg azelőtt az irányadó tényezők alig akartak tudomást venni a gazdai

törekvésekről, sőt az ellenlétes elemek csak gunynyal és kicsinyléssel illették azokat, a kongresszus után mindenki méltánylandóknak tartotta a gazdák kívánóságait, sőt a kormány több irányban már a megvalósításra is megtette a szükséges lépéseket. Arra pedig, hogy a gazdák összetartsanak és közös érdekeik megvédésére közös működésük irányát jó előre megbeszéljék, éppen a jelenlegi időben, a midőn Ausztriával lejáró vám- és kereskedelmi szerződésünk elé oly nehézségek támadnak, kétszeres szükség van.

A magyar mezőgazdaságnak nem szabad tétlenül átengedni magát az eseményeknek, hanem igyekeznie kell azok irányítását a maga kezébe vennie. Ez pedig csak közös egyetértéssel, összetartással, egymás nézeteinek ismerete után lehetséges.

A midőn tehát ma a köztelki gazdasági előadásokra a fővárosba sereglett gazdákat üdvözljük, a magunk részéről figyelmükbe ajánljuk, hogy ne csak az előadások termében, hanem azon kívül is érintkezzenek egymással, ismerkedjenek, cseréljék ki nézeteiket, kössenek barátságot egymással, hogy a tettek pillanatában egymásra bizton számítva, mint egy ember, szilárdan lépjenek sorompóba a gazdai érdekek érvényesítésére. *Sz. Z.*

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

Etetési kísérlet tehenészetben.

△ A tehenészetek jövedelmezőségére nézve igen eltérő nézeteket lehet hallani a gazdák körében. Az egyik gazda felhágy a tehenészettel, mert nem lát abból jövedelmet, szomszédja talán ellenkezőleg cselekszik és fejleszti azt.

Mi lehet ezen ellentétes nézetek szülő oka? Feltéve, hogy a vidéknek megfelelő fajta lett kiválasztva, vagy az egyes egyedekben, vagy a kezelésben, néha talán a jövedelem kiszámítási módjában kell keresnünk azt.

Jó vagy rossz tehen egyaránt megkívánja a maga takarmányát, mi szükség tehát rossz tehenet tartani akkor, a midőn alig, vagy éppen nem téríti meg a reá fordított költségeket. Ha a tejkezeléshez hiányzik az alkalmas helyiség, a sok jég, a nyári évad tehaszna vajmi csekély leend. A jövedelemkiszámítás körül igen eltérők a nézetek; míg az egyik gazda tul enyhe, a másik tulszigorú számításában. Mert piaci árakat venni számításunkba oly takarmányfelék után, melyek nem szabad, hogy a gazdaság piacra vitt produktumai legyenek, legalább is nagy önámítás. Tegyük föl, hogy a tehenészet terhére a répa 40 kr, a luczerna 2 frt 50 kr, a szalma 50 krajczárban számítatik per métermázs, s vegyünk 200 mázsás répa, 30 mázsás luczerna és 15 mázsás szalma-termést, egy hold föld nyers hozama 80 frt 75 frt és a kalászosoknál szalmában 7 frt 50 krajczár leend. Hiszen ily értékesítési viszonyok közt a szántóföld mégis csak hajt valami hasznót, de semmiféle haszonmarha sem fizeti ki magát. Próbálja meg az ily módon számító gazda takarmányait valóságban értékesíteni, avagy nem számíthatjuk-e nyereségnek azt, ha takarmányaink a tehenészet útján nap-nap mellett pénzt hajtának, piaci növényeinket nem szaporí-

tottuk-e ez által, noha a gazdaság határát visszapótlandó növényi tápszer át nem lépte? Számítsunk reális alapon és más színben tűnik föl előttünk a tehenészet.

Legnagyobb hibák azonban a gondozás és takarmányozás körül fordulnak elő. Ahol a gondozás lanya, ott állandó tejeléstől szó sincs, ott a legkötönyebb állomány is elromlik.

Nemcsak a takarmányfélék mennyisége, hanem azok keverési aránya érdemi megkiváló figyelmünket; különösen fontos tudni az erőtakarmányok adagolási módját és az adagok nagyságát, s ez a pont az, ahol a gazda intelligenciája, kereskedői szelleme érvényesülhet. Az általánosan elfogadott elveket el kell fogadnunk, de azért kísérletezés útján, ami pénzbe nem igen kerül, csak egy kis fáradságba, meg kell győződünk egyik vagy másik elv helyességéről. Így például a moslék-etetés, illetve itatás el van fogadva, mint oly takarmányozási mód, mely a tejelést elősegíti; kevés gazdaság rendelkezik gyári moslékkel, így tehát a korpának közvetlen takarmányozás előtt való bekeverésével állítja elő azt. Kíváncsi voltam megtudni, hogy mily befolyást gyakorol a moslékolás a tejelésre s e célból a kezelésem alatt álló tehenészetben kísérletet tettem, annál is inkább, mivel a 160 darabból álló állomány végeredményére nagy befolyással lehet egy helytelenül alkalmazott etetési mód.

Mint hogy a tejtermelés fehérjevesztéssel jár, ezeknek pótlását proteinus takarmányokkal eszközöljük; ilyen takarmányféleség a rozs-korpa. Vizenyős takarmányok etetése szintén elősegíti a tejelést, zöldtakarmányok hiányában a répa mellett a moslékban birjuk ezen takarmányt. Száraz etetés mellett a rágás nagyobb mérvű nyál-elválasztással jár, ennélfogva a korpa tökéletesebben is lesz megemészthető, a mennyiben az már a szájban veszi kezdetét; moslék itatással a nyálmirigyek nem ingereltek; elveszítjük ezen előnyös behatást, de nyerünk a forszírozott vízfölvétellel; kérdés már most, mi az előnyösebb: a korpaadag szárazon való etetése vagy legalább egy részének moslékka való elkészítése? Ezen kérdés eldöntése céljából kiválasztottunk körülbelül egyidős, a vemhességnek egy ugyanazon stádiumában levő 11 db tehenet. A kísérlet megkezdésekor kapták a tehenek a rendes takarmányadagot, vagyis fejünkint 7 kg. luczernát, 2 kg. tavaszi szalmát, 30 kg. répát, 0,5 kg. tengeridarát, 1 kg. rozs-korpát szárazon és 1 kg.-t moslék alakban, táparány 1 : 5,7.

Ezen takarmányozás mellett harmadnaponként 4 izben megejtett próbafejes szert adtak a tehenek átlagban 7,7 litert. Ezután ugyancsak a tehenek az összes korpa-mennyiséget szárazon kapták és 4 izbeni fejesi átlagul 8 litert adtak; ezután ismét az eredeti takarmányozásra fogattak és ugyancsak 4 izben próbavétel után 7,8 litert adtak. Világos tehát, hogy egyre megy, akár moslékoljuk a teheneket, vagy pedig megvonjuk tőlük azt, mert a mutatkozó 0,3, illetve 0,2 liter különbséget nem irhatjuk a moslékolás terhére, ezen csekély eltérést a véletlennek tudván be. Annyit tapasztaltam, hogy a moslékadagolás megvonásával a délelőtti itatáskor a kísérleti tehenek mindannyiszor többet ittak, látszólag ez tehát a száraz etetés mellett szólana, mert a tehenek vízszükségletüket fedezik, erre azonban a mi viszonyaink közt számítani nem lehet, mivel mi szabadban itatunk s kedvezőtlen időjárás beálltával a tehenek alig, vagy egyáltalán nem is isznak.

Tudjuk, hogy a takarmány zsirtartalmának bizonyos mérvig való fokozása jó hatással van a tej elválasztásra, azon mérvig, míg a fehérjefélék fölbomlását szabá-

lyozza és nem a hizást. A jelelegi alacsony tengeriárak arra ösztönöztek bennünket, hogy a jó tej értékesítési viszonyok mellett megpróbáljuk a tehenek dara adagjának — 1/2 kiló — 1 kilóval való fölemelésével a tejelést emelni ezen 1 1/2 kiló dara adagolás mellett a vaj semmiesetre sem lenne megkenőcsössé. Mielőtt ezen takarmányozást az összes állománynál behoztuk volna, kísérlet-tétel céljából 12 db saját nevelésű első borjas, de már nem szoptató tehenet választottunk ki, a melyek a normális takarmány mellett, 2 izbeni próbafejes átlagul 7,5 liter tejet adtak, ezen ellenőrző kétszeri próbafejes háromnapos időközökben ejtetett meg. A daraadagnak 1 kilóval való emelése után hasonló módon megejtett próbafejes 8 liter átlagot mutatott. Vagyis fejünkint 1/2 litert, melynek tiszta pénzértéke — tejesarnoki értékesítés 7,8 krajczár — tengerinek kilóját 3,8 krajczárral, mint vételár, előállítására 3,8 krajczárba került, melynek ellenében 3,9 krajczár áll. Ezen 0,1 krajczár nyereség elég kevés ugyan, de oly tehenészetek, melyek egyes kereskedőknek talán magasabb árban adják át a tejet, nagyobb hasznot érnek el. Másrészt egyik nagy állománynál mint a kezelésem alatti az elzúlló félben lévő tehenek tejelése hosszabb időre nyújtható, a mi nemcsak azért előnyös, mert a tehen használhatóságára a hosszabb laktáció lényeges, de épp ezen tehenek adják a zsirban gazdagabb tejet, a mi nem megvetendő ott, ahol a tej zsirtartalom után lesz értékesítve. Ösmertük a tehen azon tulajdonságát, hogy rosszabb takarmányozással jobbra áttérve a tejelés emelkedése nem egyenlő azon eséssel, mint ha jobb éléről rosszabbra szorítatják, így ha mi ezen próba után az egész 160 darabból álló állományt jobb élésre fogjuk és nem sikerül a kísérlet, abba hagyjuk a daraadagolást, nagyobb lesz a tejmennyiségbeni esés mint az emelkedés volt. És azért mégis megpróbáltuk azt s számításunkban nem eselődünk.

Kísérletelőtti tejhozam volt borjuszopás mellett 8800 liter 7 napon át, naponta 1257 liter, tehenenkint 7,8 liter. Az 1 kiló daraadagolás mellett 5 nap alatt fejtünk 6611 liter tejet, naponta 1322 litert, tehenenkint 8,2 litert. Ezen adatok mutatják, hogy a kísérlet pontos volt, a gyakorlatban bevált s mi e mellett maradunk mindaddig, míg a tejértékesítés ilyen marad és míg a tengeri ily árban lesz beszerezhető.

Hogy az elzúlló félben lévő tehenek tejelésére mily befolyással van az intezivebb takarmányozás, ide igtatam a próbafejesi napló adatait néhány, a vemhesség 7. és 8. hónapjában álló tehenről normális takarmány mellett:

18. sz. tehen	70 lt;	1 kg. daratöbbllettel	8 liter
34. " "	40 " 1 " "	" "	45 lt.
48. " "	40 " 1 " "	" "	45 lt.
55. " "	55 " 1 " "	" "	67 lt.
			205 lt. 237 lt.

Nem egyforma a takarmányértékesítési képesség a tejelékenység ugyanazon stádiumában álló teheneknél. A fejesi adatokat vizsgálva, azon jelenséget észleltem, miszerint a teljes tejelésben álló tehenek ezen kilótakarmányt hasznosították a legnagyobb mértékben normális takarmány mellett adott:

49. sz. tehen	115 lt;	1 kg. daratöbbllettel	141 lt.
56. " "	160 " 1 " "	" "	178 " "
58. " "	115 " 1 " "	" "	135 " "
85. " "	99 " 1 " "	" "	113 " "
87. " "	123 " 1 " "	" "	147 " "
100. " "	185 " 1 " "	" "	205 " "
113. " "	130 " 1 " "	" "	168 " "
			927 lt. 1087 lt.

Elzúllófélben lévő teheneknél 1 kiló daratöbbllet átlagban 0,8 liter tejet produkált, míg a teljes tejelésben állóknál 2,2 litert.

Mint mindenütt, úgy a tehenészetben is nyomokat hagy maga után a tulságos egyoldalú termelés, a jó fejőstehének is a leromlás és végül a tudóbaj a sorsa. A mi tehenészetünkben is van ilyen nehány egyed, kíváncsi voltam megtudni, vajjon ezen rossz kondícióban levő teheneknél mit eredményez 1 kiló hizlalótakarmány:

Normális takarmány mellett adott:			
7. sz. tehen	90 lt;	1 kg. daratöbbllettel	92 lt.
42. " "	90 " 1 " "	" "	98 " "
83. " "	40 " 1 " "	" "	40 " "
94. " "	112 " 1 " "	" "	113 " "
115. " "	70 " 1 " "	" "	70 " "
			402 lt. 413 lt.

Ezzel ellentétben a normális takarmányozás mellett is már zsirra dolgozó tehenek a daratöbblletet is hizásra használhatták ki, mert tejelékenységük alig változott a kísérlet alatt:

Normális takarmány mellett adott:			
26. sz. tehen	78 lt;	1 kg. daratöbbllettel	78 lt.
74. " "	92 " 1 " "	" "	94 " "
76. " "	52 " 1 " "	" "	52 " "
164. " "	68 " 1 " "	" "	69 " "
173. " "	85 " 1 " "	" "	86 " "
			375 lt. 379 lt.

Tehát a rossz kondícióban levő tehenek az 1 kiló daratöbblletet 0,2 liter, tulkóvér tehenek pedig lehet mondani, hogy semmi tejjel fizették vissza és így igazolva látjuk azon tapasztalatot, miszerint a beteges és husra dolgozó tehenek a legrosszabb takarmányértékesei ök egy tehenészet keretében, tehát okvetlenül kiselétezendők. Mert mint minden haszonjószágnál, ott a tehenészetnél is kiváló fontossággal bír a szigorú selejtezés. Nem hasznosít minden állat egyformán, de a hol már azt tapasztaljuk, hogy a tartás nem fizeti ki magát, az a legkedvezőbb alkalmat fölhasználva dobjuk ki a kivalót, ne várjuk meg, míg ezen rossz egyedek száma fölszaporodik s felemészti a jövedelmet. Igen könnyen ad erről felvilágosítást a tehenészet, csak foglalkozni kell a tárggyal és kitanulmányozni minden egyes példány értékét.

Pa-Kürth.

Csikós Mihály.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A répabogár.*)

(Cleonus punctiventris germ.)

Irta: Rovara Frigyes.

I. A répabogár története.

(&) Az állatok között számtalan ellenség fenyegeti a gazdát. Közülök a legkártékonyabbakat a rovarvilágban találjuk és valamint az igen apró, alig látható szübugaraknak már a legnagyobb erdők estek áldozatul, épp úgy igen sok szép vetés, viruló ültetvény is esett szintén pusztító rovarok martalékává. Alig van kulturnövény, melyeket régi vagy új ellenségek meg ne támadnának: gabona és repeze, szőlő és burgonya, dohány és búkköny, luczerna és here, a gyümölcsfák mind szenvednek a kártékony rovarok pusztításától. De különösen sok ellensége van a répának; sok helyen alig számíthatnak az első vetés sikerére és a tönkretett vetést kénytelenek másodsót harmadszor is ujjal pótolni, és mondhatjuk

*) E cikket két okból ajánljuk különös figyelmébe a czukorrépa termelő közönségnek: egyrészt mert gyakorlati jelentőséggel bír ott, ahol eddig a gazda csaknem teljesen tájékozatlan volt és minden segélyt nélkülözött s másrészt azért is, mert világos jelét adja, hogy a gazda mégis segíthet magán, ha t. i. az önségélyre is gondol.
Rovatvezető.

azt is, hogy a répa termelését nem egy helyen csak tisztán a pusztító rovarok tették lehetetlenné.

A répa-termelésnek leggonoszabb ellensége jelenleg nálunk a *lisztes répabogár* és pedig a *Cleonus punctiventris* Germ., mert egy másik és szintén a répán előforduló ormányos bogár a *barázdás répabogár* (*Cleonus sulcirostris* L.), melyet sokszor az előbbinivel tévesztnek össze nálunk alig tesz jelentékeny kárt.**) A répát pusztító ezen ormányos bogarak ellen még nem nagyon régen panaszkodnak a gazdák, legalább Magyarországon nem. Az „Országos Filloxera Kísérleti Állomás” 1883-ik évi jelentésében még nincs említés tőle ezen rovarról. 1884 és 1885-ben még magam voltam az egyedüli, a ki a dr. Horváth Géza vezetése alatt álló állomásnak a *Cleonus punctiventris* és *sulcirostris* bogaraknak a takarmányrúpán való fellépését bejelentettem.

Akkor még Bars megyében működtem. 1886-ban Pozsony megyéből Kuffner Károly tett jelentést a rovarfajta állomásnak, hogy ez a bogár Diószeg vidékén igen jelentékeny károkat okozott.

Azóta nagyon elszaporodott az ormányos bogár s az országban kevés vidék van, ahol kártételei miatt nem panaszkodnának.

Önkénytelenül is azon kérdés merül föl, hogy a kártékony rovarok és így a répabogár óriási szaporodásának mi az oka? Továbbá mi az oka annak, hogy a gazdasági növényeknek s ezek között a répának is annyi veszedelmes ellensége van, holott régebben ezek léteiről alig volt tudomásunk?

A természet kijelölte minden élőlénynek a neki való helyet és háztartását akként rendezte be, hogy az egyes rovarfajok korlátozzák a többiek tulszaporodását. Csakhogy ezt a rendet, az egyensúlyt épen maga az ember zavarta meg azzal, hogy az egyes növényeknek nagyban való természetét a rajtuk élőködő ellenségeknek kedvezőbb életfeltételeket szerzett. Ezen állításom illusztrálására szolgáljon egy néhány példa. A tarackon és néhány vadon termő fűvön élő esikoslábu buzalégy (*Chlorops taenopus*) a buza elterjedtebb termelésével e növény gonosz ellenségévé vált és okozza az ugynevezett általában ösmert „köszvénybetegséget”; a *Cochlearia Draba* nevű növényen tartózkodó, egy jelentéktelen bogár nekiesett a repezének akkor, midőn azt ezer meg ezer hold számra termelték és sok helyen a repezetermelést ép ez, a *honvéd bogár* (*Entomoescelis Adonidis*) tette lehetetlenné.

A keresztcs virágok családjába tartozó gyomnövényeken élőködő repezedarázis álczája a mustárnak nagyban való termelését hiúsítja meg, míg ellenben a vadrepezén tanyázó és senki által figyelembe nem vett élőködő nematoda és a mácsosyán élőködő ormányos bogár a répa-termelés felkarolása folytán annyira elszaporodott, hogy ellenök már alig bírnak védekezni.

Mindezekből látjuk, hogy a természetes egyensúlyt az egyes növényeknek nagy

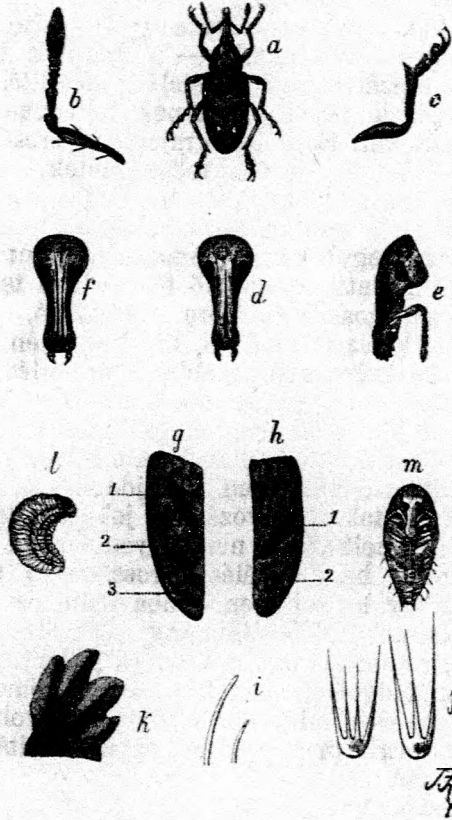
**) A *Cleonus*-okat nálunk a gazdák általán csak *ormányos bogaraknak* szokták nevezni. Minthogy pedig nálunk néhány *földibolha* — (*Haltica*), *dög bogár* — (*Silpha*), *paizsbogár* (*Cassida*)-fajon kívül nincs bogár, mely a répa-termelésre oly kártékony volna, mint a *Cleonusok*, ez oknál fogva tehát eléggé rászólgálnak arra, hogy őket magyar névvel jelöljük. Népies magyar nevük — tudtommal — nincs; mert a mit szerző majd alább említi, hogy Pozsonyban e bogarat tréfásan „*fabrikás*”-nak mondják csak helyi vonatkozással bír s így azok elnevezésére a „*répabogár*” nevet ajánlom, a melyet a t. szerző főnebb használ is. A név elé tett jelző („*lisztes*” és „*barázdás*”) kiemeli azt a két főismertető jelet, a mely a szóban lévő két bogár között megvan. Azt tartom, hogy a névnek nem kell már előre jeleznie, hogy *ormányos*; mert hiszen a *kendermagbogár*, *vinez lérbogár*, *gabonasziszik* nevekben szintén nincs benne, hogy azok ormányosak, de a név mégis jó, mert elég jellemző oly irányban, a melyben a gazdának van szüksége rá.

Rovatvezető.

mértékben való termelése zavarta meg és oka lett a kártékony állatok tulságos elszaporodása által.

Ehhez járul, hogy az erdők kiirtása folytán a rovarévi madarak száma megapadt, továbbá, hogy a mai élénk forgalom folytán idegen kártékony rovarok is kerülnek hozzánk, így jutott általán Európába a filloxera, Németségba a Coloradó-bogár. Ezekből nyilvánvaló, hogy e rendkívüli ellenségek ellen rendkívüli erővel eszközökkel kell védekeznünk.

1887-től fogva Vasvármegyében működtem, a hol a répabogár akkoriban még nem volt elterjedve, de mióta Pozsony megyében működtem, elég alkalmam volt a *Cleonus* tanulmányozására!

45. ábra. A répabogár (*Cleonus punctiventris*). a a kifejlesztett lisztes répabogár (természetes nagyságban), b ugyanannak csápjá, c láb, d feje (nagyítva, előlről), rajta látható a két barázdá között kiemelkedő orom, e ugyanaz oldalról nézve, f a barázdás répabogár (*Cleonus sulcirostris*) feje a három barázdával, g ugyanannak egyik szárnyfedője, rajta a három harántszáv (1, 2, 3), h a lisztes répabogár szárnyfedője, rajta (1) a harántszáv és (2) a fehér szemölcs, i a barázdás répabogár testét borító sertéje, j a lisztes répabogár testét takaró fogas pikkely, k a répabogár rágó-foga (igen nagyított), l álczája, m bábja. (Mind természet után van rajzolva).

Elbámultam, midőn láttam azt a bogarat, a melytől eddig nem igen féltém. Ezer és ezer számra lepték el a répavetést, s majdnem kétségbe estem, mert tehetetlenül állottam e nagy csapással szemben. Kérdeztem fütől-fától, hogy mit lehetne ellenük tenni? Feleletül azt kaptam: össze kell szedni, mert más segítség nincsen! Atkutatam az egész irodalmat, de az cserben hagyott. *Emich* Gusztáv „*Káros Rovarok*” című művében azt írja, hogy a bogár élettörténete még nem ismeretes teljesen. *Kaltenbach* („*Die Pflanzenfeinde*”) azt tartja, hogy a *Cleonus punctiventris* a répa-termelésre állítólag ártalmatlan lehet. *Briem* Herrmann semmiféle említést nem tesz erről az ormányos bogárról, mint a répa ellenségéről. („*Die Zuckerrübe*” 1889.) *Huschel* Gusztáv és *Schmidt-Göbel* már ismerik, de nagyon keveset irnak róla, sőt az előbbeni tévesen azt állítja, hogy kizárólag csak a bogár tesz kárt az álcák nem jönnek tekintetbe, mert csakis gyomgyökereken élnek. Az én megfigyeléseim azonban minden kétséget kizárnak arra nézve, hogy az álcza is jelentékeny kárt okoz. Még *Rützema-Bos**) is teljesen hallgat a művében

*) Thierische Schädlinge und Nützlinge. 1891.

a *Cleonusról*; valamivel többet találtam *Taschenberg* „*Practische Insecten-Kunde*” című művében: A bogár az Ukrainában és Magyarországon**) tömegesen lép fel és nagy pusztításokat visz véghez; lehet, hogy álczája a föld alatt még nagyobb kárt tesz, mint a bogár. Még bővebben foglalkozik e kérdéssel *Müller Walther***), a ki Kuffner Károly diószegi cukorgyáros megfigyeléseit is közli. *Walther* szerint e rovar mint báb telel át, a baromfi nem szereti; mind a két állítása azonban téves. A legtöbb adatot a répabogárról az a Szent-Pétervárott 1880-ban megjelent mű nyújtja, a melynek címe: „*Die schädlichen Insecten Russlands*”. Irta: *Köppen Frigyes* Tivadar. Az ebben a műben adott leírások és megfigyelések legjobban egyeznek az én megfigyeléseimmel. A főnebbiekben híven soroltam elő mindazt, a mit az irodalomban találtam, de ez még mind kevés volt. Ismét a szomszédos gazdákhoz fordultam, a kik a répabogár kártételei miatt már évek óta nyögnek, de ezen az uton sem értem célzt. A bogárszedésén kívül más ellenszert nem ismert senki. Sőt azt tapasztaltam, hogy a bogarat sem ismerék pontosan. Egyik szomszédom azt mesélte, hogy a bogarak épp most jelentek meg és pedig egyszerre mint fiatal kicsinyek és kifejlődött öregek is. A különbség a megjelent bogarak között tényleg megvolt, de az onnan eredt, hogy a *Cleonus punctiventris*-on kívül megjelent a kareszubb természetű *Cleonus sulcirostris* és szomszédos bükkönyön és herén, mint azok pusztítója, látható volt a kis *Sitones lineatus* is. Érdekes felemleni, hogy az ormányos bogár (*Curculionidae*) család valamennyi bogárcsalád között majdnem a legnépesebb és körülbelül 10,000 fajból áll.

Nem maradt egyéb hátra, mint hogy magam figyeljem meg e bogarat és magam tanulmányozzam az életmódját is, valamint hogy kísérletet tegyek arra nézve is, hogy mikép lehetne e rovar irtani. És e munkámban segítségemre volt a kezelésem alatt álló uradalom egész tisztikara, valamint egyik bérlőnk is, a ki a dolog iránt szintén nagyon érdeklődött. Ezen megfigyeléseinkről, valamint a különböző kísérletek eredményéről az itt közölt cikksorozatomban szándékozom beszámolni.

A bogár leírásával bővebben nem foglalkozom, hiszen minden répa-termelő jól ismeri; csak röviden említem, hogy a *Cleonus punctiventris* (45. ábra a) fekete színű, a fehéresszürke pikkelyekkel meglehetősen sűrűen borított, pontsávos szárnyfedők közepén sötétebb övalaku folt látható, a szárnyfedők hegyén látható a sötét alapról kiemelkedő fehéres szemölcszerű nagyobb folt, (l. h 1 és 2). A hasoldali rész és a lábak világosabb színűek. Testhossza 13–15, szélessége 5–3 mm. A *Cleonus sulcirostris*, a mely bogár a répát leginkább Németségban pusztítja, nálunk csak kisebb mennyiségben fordul elő, fekete színe és nyulánkab testalkatánál fogva könnyen megkülönböztethető az előbitől. E cikkemben azonban csak a *Cleonus punctiventris*-ről beszélek.***)

*) Ukrainában tulajdonképpen a *Cleonus ucrainiensis* Gawr. a kártékony.

Rovatvezető.

**) Thierische Zuckerrübenshädlinge. 1893.

***) A pontos különbség e két bogár között a következő. A *Cleonus punctiventris* fején (ormányán) két barázdá és közte egy, azokat elválasztó kiemelkedés látható (d), a *Cl. sulcirostris* ormányán pedig három barázdá van; a *Cl. punctiventris* szárnyfedőjén csak egy, övszerűen haladó, de itt-ott megszakított fekete sáv látható (h 1) és mogette van a fekete alapról kirívó fehér petty, vagy mint a t. szerző mondja, szemölcs (h 2), ellenben a *Cl. sulcirostris* szárnyfedőjén három ilyen övszerű harántszáv látható (g 1, 2, 3). Ezek mind olyan különbségek, a melyeket szemmel is észre lehet venni. Utolsó különbség pedig a testet takaró és annak egyszersmint a lisztes színezetet

A kifejlődött bogár kora tavasszal szokott megjelenni és pedig a megelőző évi répaföldön, a honnan aztán az új répavetésre elvándorol; ha közelben répát nem talál, akkor dudván élőködik és pedig főleg más-csonyán (aezaton), de mielőtt valahol a répavetés kikelt, rögtön neki megy. Tavaly csak jó későn lehetett a vetéshez fogni, a répa tehát a szokottnál később kelt ki, de 4—6 nappal reá már látni lehetett az első répabogarakat. Addig valószínűleg koplaltak, a mihez e bogár különben ki-tünően ért, mert ha két hétig sem eszik, még akkor sem pusztul éhen. Tavaly május elején kelt a répa és május 10-én már észre vettük a nagymennyiségű bogarat. Az egész fiatal répa, a melyet a fiatal bolha olyannyira kedvel, úgy látszik, a répabogár-nak nincs inyére és inkább a három levél-párral bíró répákat pusztítja. A bogár meg-eszi a répának földfeletti részét teljesen, úgy, hogy legföljebb egy kis szár-maradék mutatja a kivesszett répa nyomait. Így tehát e bogár egész vetéseket tönkre.

Minél nagyobb a répa és minél bujább a levélzete, annál kisebb mértékben károsítja a bogár a növényt. Ilyenkor már csak a levelek husosabb részével táplálkozik a levél erezte és a répa szíve érintetlenül marad és kedvező időjárás esetén az ilyen répa még kiheverheti a bajt és magához jöhet újból. Az is tény, hogy a bogár ilyenkor nem nagyon kedveli az erősebb répát és inkább fiatalabb vetést keres. A bogár legelőször rendszerint szép, meleg és esendes időben szokott megjelenni és leg-élelkebb délelőtti 10—11 órától délután 3—4 óráig, a mikor legtöbbet eszik és sokat fut. Ha az időjárás hideg, szellős, zivataros, vagy ha eső esik, akkor e bogár egyáltalában nem mutatkozik. Így ha az eső véletlenül 4—5 napig esik, akkor a répabogár nem látható, mintha már kipusztult volna, de ha az eső eláll s az idő csak egy kissé leesendesegett és kimelegedett, akkor buvó-helyéről seregesen tódul a répatáblára. A répabogár rossz, alkalmatlan időben nem-csak a föld repedéseiben és hantok alatt, hanem gyakran a répatábla szélein vezető ut kavicsprizmáiban, vagy az akácfaék kérge alatt is tartózkodik. Nagyon óvatossá válik, mert a legkisebb neszre mozdulatlanul marad és több percig a talajhoz úgy oda-simul, mintha megdöglött volna; némelykor pedig az üldözés elől futással menekül és innen származhatott az az általános hiede-lem, hogy e bogár nem bír repülni. Igaz is, hogy a jelentkezése első stádiumában ezt a bogarat nem is igen látjuk repülni.

A megjelenés időszakától számítva kb. 10—16 nap múlva, tehát 1895-ben május vége felé kezdtek párosodni. Ebben az időben szokott a répabogár repülni is és pedig leg-inkább a déli meleg órákban, mintegy 5—10 méter magasságban. Ilyenkor a bogárszedést már csak reggel és este lehet folytatni, míg ellenben a repülési időszak előtt erre éppen a déli órák legkedvezőbbek.

Május végén megfigyeltük a peterakást is. A megtermékenyített nőstény orrmányá-
val a répa közelében egy kis lyukat fur a földbe, miközben, valószínűleg hogy a föld keménységét meglazítsa, szájából nagymeny-
nyiségű nyálkát választ ki. A lyuk meg-
ásása után az Elleonus megfordul és meg-
keresvén hátsó felével az előbb furt lyukat,
beléje tojja a sárgás-fehér színű petéjét.
Majd ismét visszafordulva, orrmányával a

kölesönző sertékben, illetőleg pikkelyekben rejlik: a *Cl. punctiventris* testét, szárnyfedőt is, olyan 2, 3, 4, sőt 5 fogas és fehér színű pikkelyek borítják, a mi-
lyen nagyitva j-nél látható; a *Cl. sulcirostris*-nál ilyen pikkelyzet hiányzik, de helyette vannak a serték, a
minők i-nál nagyitva láthatók: a hosszabbak a hasi,
a rövidebbek a felső részeken láthatók. Ezt az utóbbi
különbséget azonban csak mikroszkop segítségével ve-
hetjük észre. *Rovatvezető.*

lyukra egy kis földet huz és azt betapasztja és így folytatja azután a peterakást tovább. Egy-egy potróhos anyagbogárban 5—13 gom-
bostüfejnagyságu petét lehet találni.

Rövid idővel a párzas után, a mely körülbelül 8—10 napig tart, a bogár száma már sokkal kisebb lesz. A pusztítás tehát mintegy június közepéig tartott. Valószínű, hogy a hímek elhullanak, a nőstények pedig bevégezvén földi pályájukat, — miután éltek és élveztek — megdöglenek.

De ezzel még nincs vége a kártétel-nek; a petékből nemsokára kikelnek az álezák (45. ábra D) s a földben maradv a fiatal növényekből élnek és elrágják a föld alatt a répa karó-gyökereit. Majd mélyebbre hatolnak a földbe, de folytonosan a répával táplálkoznak. Szedéskor sok répán hosszan furott rágásokat lehet látni, körülbelül olyanok, mint a minőket esimasz szokott rágni, azzal a különbséggel, hogy a répa finomabb sávokban van megrágya és hogy többnyire a karógyökér vége teljesen le van rágva. A répa ezt a rágást rendszerint kibírja; hiszen tudjuk, hogy sokszor a pajor rágásait is ki-heveri, de ha több áleza élőködik egy-egy gyökéren, akkor levélzete megsárgul s a nö-vény tönkre is mehet.

A mely répatáblán tavasszal igen sok bogár pusztított, ott biztosan elárulja ősz felé a répa megsárgulása és részben a ki-veszése az áleza pusztításait. Az áleza még az ősszel alakul át bábbá és abból fejlődik a bogár. *A Cleonus tehát mint bogár telél át.*

A rovar nyomait nemesak szedéskor a rágott répán vehetjük észre, hanem ásás közben is, mert sok áleza, báb és bogár jut a felszínre, hogy némely esetben a bogarak szedése már ilyenkor is tanácsos volna.

Az áttelelő bogár mélyen a földben marad és csak kora tavasszal új életre éled.

IRODALOM.

Kvóta, vámszövetség, bank. Irta: Papp Dávid.

A kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatban megindult szakirodalmi diskuszióknak egyik jeles terméke az alább ismertető munká, mely feladatult tűzte ki maga elé, hogy a kiegyezés kérdésével foglalkozó egyes gazdasági érdekesoportoktól függetlenül teljes objektivitással ítélje meg a kiegyezés három fontos kérdését, a kvóta, vámszövetséget és a bankszabadalmat.

Bár a kiegyezés politikai oldalát szerző dicséretre méltó objektivitással bírálja el, nem mondható ugyanez a közgazdasági szempontoknál, hol szerző nem annyira merkantilista, mint inkább agrárellenes.

Hogy a szerző munkájának egész iránya nem valami rokonszenvvel emlékezik meg a mezőgazdasági körök kívánalmairól, annak szerző csak részben oka, mert nem ismervén a mezőgazdaság helyzetét s az e körökben nyilvánult óhajokat; önkénytelenül is azon nézetek emelkednek nála tulsúlyra, a melyeknek szerző is napi munkása és a melyekben állandóan mozog s mint e körök nézeteinek tipikus képviselőjének érdemes munkájával behatóbban foglalkozunk.

Ettől eltekintve a munka valóban követendő objektivitással és alapossgal mutat reá azokra a hibákra, a melyek a multban részünkről elkövetettek és azokra a követelményekre, a melyekből a jelen kiegyezés alkalmával nem engedhetnénk.

A mű bevezetésében szerző állást foglal azon téves felfogással szemben, hogy a magyar közvélemény s különösen maguk a politikai pártok is a vámszövetség és bankszabadalom megújítását pártpolitikai szempontból fogják fel, mintha valaki az 1867-ki kiegyezés alapján állva nem lehetne az ön-álló vánterület vagy az önálló bank hive.

És épp ez az oka, hogy a magyar közvélemény e tisztán gazdasági kérdéseknél ferde helyzetbe jutott, mert a mint azt a gazdasági egyesületek, de a kereskedelmi kamarák állásfoglalása is igazolta, a vámszövetség megállapítását a legtöbben politikai szempontokkal indokolták.

A szerző szerint helyesen felállított tétel az, hogy a ki hive a kiegyezésnek, annak el kell fogadni a helyesen s méltányosan megállapított kvótát, de a jelen kiegyezési tárgyalások alapját képező többi kérdés, objektív megítélést követelhet úgy a kiegyezés alapján álló pártoktól, mint a függetlenségiéktől; egyik sem erőszakoskodik politikai lelkiismerete fölött akár a közös vánterület és a közös bank mellett foglal állást; akár ellene.

A munka egyik legérdekesebb és legértékesebb része az, a mely a kvótáról szól.

Szerző itt behatóan foglalkozik az előző kvóta-bizottságok tárgyalásaival és az ezek kapcsán felmerült eszmékkel és kimutatja, hogy a multban a számítás alapjául elfogadott kvótaalapon mennyi tényleges veszteséget szenvedett Magyarország.

A kvóta számításainak alapját képező egyenes és közvetett adójövedelmek egybevetésével szerző kimutatja, hogy az első két kvóta időszakban Magyarország 40 millió fittal többlet járult a közös kiadások fedezéséhez, mint a hogy az adózási viszonyainak megfelelő volna.

Csak a harmadik kvótaidőszak végén következett be az, hogy a kvótát megfelelőnek lehet mondani, mert az 1886-ik évtől egész 1896-ik évig terjedő időszakban a magyar és osztrák adóbevételek egy arányának egymáshoz, mint 31:4:68:8-hez, a miből az következik, hogy a mennyiben a jelenben kiküldendő kvóta-bizottság ugyan-csak az adózási viszonyokat venné tekintetbe, úgy a magyar kvóta arányszáma helyesen lenne abban a százalékban megállapítható, a melyben 1872-ben lett megállapítva.

A II-ik rész a vámszövetség kérdésével foglalkozván, azt két részre osztja: gazdasági és pénzügyi részre.

Itt szerző foglalkozik a gazdasági körök állásfoglalásával is, azokat kritikai bírálat alá vevén s épp ez a rész az, a melynél szerző nem ismerve közvetlen tapasztalatból az ország mezőgazdasági viszonyait és szükségleteit, — saját közvetlen környezete egyoldalú felfogásából kiindulva, téves következtetésekre jut.

Foglalkozik szerző első sorban az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” állásfoglalásával és kifogásolja, hogy az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” csak akkor tartja a kvóta jelen arányát fenttarthatónak, ha teljesülnek az államnak a vámszövetségre vonatkozó követelményei.

Helytelen e felfogás szerző szerint, mert egy olyan szerződésnek a tartalmától, a melyet egyáltalán nem kell okvetlenül megkötni, nem lehet függővé tenni olyan intézményt, a melyet minden körülmények között meg kell teremteni.

Tökéletesen igaza volna a szerzőnek akkor, ha az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” nem abból az alaptól indult volna ki, hogy igenis a vámszövetséget is meg kell kötni, még pedig első sorban kell megkötni és akkor megmaradhat a kvóta jelen aránya, de ha a vámszövetség megkötésénél nem sikerülne, kormányunknak azokat a követelményeket érvényesíteni, melyektől a magyar mezőgazdaság felvirágzását reméljük, a kvóta leszállításában kell keresnünk a rekompenzációt, vagyis nem mehetünk könnyelműen bele a kvóta tárgyalásába addig, míg a vámszövetség kérdésében nem sikerül tiszta vizet önteni a pohárba.

Helyteleníti továbbá szerző, hogy az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

állásfoglalásában a kartellek is helyt foglalnak, holott e kérdésnek egyáltalában semmi összefüggése sincs a vámszövetséggel, mert a kartellek ellen való védekezés leg-sajátosabb belügye mindegyik államnak.

Tökéletesen igaz ez is és az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” nem is akar itt egy új közös ügyet teremteni, a mint a vetőmag és az élelmiszerek hamisításánál sem, de tekintve azt, hogy Ausztria és Magyarország jelenben egy közös vámterületet képez, az ez irányban való intézkedéseknek csak akkor lehet sikere, ha mindkét államnál egyszerre és lehetőleg egy alapon fogantatosítatnának ez intézkedések, mert különben az egyik államfélnek a kartellek vagy a hamisítások meggátlására megtett intézkedései egyoldalúak maradnak és legfeljebb a másik fél kereskedelmének szolgáltat a magáéval szemben előnyt.

Az ily kérdések tisztázására épp most van kedvező alkalom; a midőn a két állam egész gazdasági helyzetének megbirálása és elvitatása szőnyegre kerül és ezzel azon szükséges intézkedések is, amelyekről egyik, vagy másik államfél gazdasági életének felvirágzását várjuk.

Különösen a kartellek ellen való védekezés egy oly kérdés, a mely előbb-utóbb nemzetközi egyezmények tárgya kell, hogy legyen, mert egyes államok védekezése egy az egész világrészre, vagy több világrészre kiterjedő kartell ellen mindig sikertelennek fog bizonyulni.

Hogy pedig ily nemzetközi megállapodásnak van helye, — elég a filloxera-egyezményre hivatkozni.

A legtevésebb nézeteket illusztrálja azonban szerző akkor, a midőn azon eshetőséggel foglalkozik, hogy ha Ausztriával a vámszövetséget megkötni nem sikerül; akkor az 1903-ik évig, a meddig a kereskedelmi szerződések fennállanak, az a viszony állana fel, hogy Ausztriával szemben a Németországnak adott ipari vámok érvényesülnének; míg Ausztria velünk szemben a Németország által biztosított szerződéses vámokat érvényesítené, miután a kölcsönös szerződéskötés a legtöbb kedvezmény alapján történhetnék csak; már pedig akkor, ha Magyarország ipara ugyanazon vámokkal védetnék az osztrák iparversenyyel szemben, mint a mely védelmet jelenben az osztrák ipar a némettel szemben élvez; akkor volnának ugyan ipari vámokból eredő bevételeink, de iparunk megvédve nem volna.

Ez nem áll, mert általános vámtarifánk ipari vámjai oly magasak, hogy az osztrák ipari vállalatoknak azon része, a melyeknek léte Magyarország fogyasztásán alapul, rövid idő alatt kénytelen volna Magyarországra áttelepülni, mert különben a német ipar versenyével szemben megállni nem tudna.

All azonban a szerzőnek azon állítása, hogy a vámot a magyar fogyasztó fizetné, csak hogy ezzel egyáltalán nem mondott semmi újat, mert hisz ma magasabb vámok vannak, mint az önálló vámterület esetén lennének és ma épp úgy a magyar fogyasztó fizeti ezeket, mint az önálló terület esetén fizetné. Es így még mindig előnyösebb helyzetben volnánk a jelennél, mert magunk fizetnők ugyan a vámokból eredő bevételeket, de magunknak. Sőt még abban sem látunk veszedelmet, ha a jelen magas ipari vámokat leszállítani volnánk kénytelenek, mert igaz ugyan, hogy vámbevételeink kisebbittenének, de olesóbbulna az ipari cikkek fogyasztása; a mi szintén nem megvetendő előny.

A mi szerzőnek azon állítását illeti, hogy Ausztria a nyers termények árát tet-szés szerint állapíthatja meg, ugyanazon helyzetben van Magyarország is az ipari

cikkek vámjaival szemben, mert hisz Magyarország is meg van az a joga, hogy az ipari cikkek vámját a jelenleginél is magasabbra emelheti Ausztriával szemben az esetben, ha oly tendenciák nyilvánulnának Ausztriában, hogy a magyar nyerstermények vámját a jelen szerződéses vámokénál feljebb emelni czéloznák.

Az esélyek tehát tökéletesen egyenlők, mert a mint Ausztria az önálló vámterület esetén előnyben volna az ő ipari cikkeivel a mi piacainkon, más államokkal szemben, úgy mi is előnyben volnánk Ausztria piacain nyers terményeinkkel más államokkal szemben.

Ugyanez áll az esetben is, ha a nemzetközi szerződések 1903-ban lejárnak, hogy sem Magyarország, sem Ausztria önkényüleg a vámok megállapításánál el nem járhatna. Egyébként szerző egy felesleges védőbeszédet tart az agráriusokkal szemben a közös vámterület érdekében; holott a mint azt az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” állásfoglalása isbizonyítja, a kiindulási pontot a közös vámterület fentartása képezi.

Hogy a magyar agráriusok a közös vámterület mellett is a magyar ipar fejlesztését követelik s fontosnak tartják és törekvésük egészben oda irányul, hogy a magyar nyerstermények a monarchia határain belül találjanak fogyasztóra, az igenis áll és a mint eddig sohasem késtek áldozatot hozni magyar ipar fejlődése érdekében s a mint a magas ipari vámok elszენvedése által már évtizedek óta hozták az áldozatot az osztrák ipar védelmére, úgy továbbra is áldozatot akarnak hozni, de csak a magyar ipar érdekében.

Igen gyenge szerző állásfoglalása a fogyasztási adók kérdésénél, a mennyiben tisztán a pénzügyi szempontokat karolja fel, pedig épp a fogyasztási adó kérdése legközvetlenebbül érinti a két állam közgazdaságát és különösen mezőgazdaságát.

Pénzügyi szempontból a fogyasztási adók rendezése igen egyszerű és könnyen megoldható és itt a két kormányfél számitása között, aligha is lehet eltérés, de igenis erős ellentétek vannak a közvetett adók kezelése tekintetében akkor, ha a gazdasági momentumokat is, úgy, a mint hogy kell figyelembe vesszük.

Azt mondja szerző, hogy a közvetett adók kérdése megoldásához, nem szükséges külön adóvonal felállítása. Pénzügyi szempontból igaz, mert a termelési adónak a fogyasztási adóterület részéről való biztosítása, az adóvisszatérítések és kiviteli jutalmaknak olyatán való rendezése, hogy e kiadások az egyes államfeleket kivitelük arányában terheljék, könnyen megoldható; csak hogy ez általa a két állam egymázközti forgalma és egymással szemben érvényesülő versenye egyáltalán érintve nincs.

A multak tapasztalatai pedig azt mutatják, hogy Magyarországnak mezőgazdasági ipara az osztrák versenyyel szemben megállni nem tud és hogy a multban leg-erősebb mezőgazdasági iparunk a szeszipar is az osztrák verseny előtt háttérbe szorult és 1894-ben a mit szerző munkájában álláspontja erősítésére mellőzni lát czélszerűnek, Magyarországnak Ausztriába való szeszbehozatala nagyobb lett, mint az oda irányuló kivitel.

Tehát veszteséggel dolgozik a mezőgazdasági ipar a cukor, a sör és 1894 óta a szesztermelés terén is. A magyar szesz-, cukor- és sörtermelést tehát csak akkor tudjuk megvédeni, ha fogyasztási adóvonalat állítunk fel.

Az gyenge argumentum, hogy nem szabad szesz-iparunkat kitenni az esetleges osztrák retorziók által okozható rázkódásoknak, mert hisz a mint említettem 1894 óta Ausztria van tulsulyban felettünk és előállott az a

furesa helyzet, hogy midőn az osztrák kormány érdekeinek védelme szempontjából szükségesnek látta az 1894 évi XV-ik t. cikket életbeléptetni, a mely a szeszfogyasztásnál a termelési adót a fogyasztási területnek biztosítja, ugyanazon esztendőben az osztrák szeszbehozatal meghaladta a magyar kivittelt és Ausztria volt kénytelen a törvény életbeléptetésének első évében a fogyasztási adót nekünk megtéríteni. Es így nem állhat meg szerzőnek a fogyasztási-adókról felállított veszteség és nyereség mérlege sem azon formájában, mint az általa felállított, mert Magyarország nyeresége a szesz adónál felszámított 2,063,749 frt. 1894-től kezdve megszűnt; s így Magyarország tényleges vesztesége a fogyasztási adó, kiviteli-jutalmak és adóvisszatérítéseknel jelenben évi 6.5 milliónak felel meg, sőt ha az 1894-ik évi XV-ik t. cikket fenn nem állana ugy szeszfogyasztásunknál is nem kevesebb, mint egy millió frtot vesztenénk.

Nem tulajdonít fontosságot szerző azon számitásoknak, a melyek remélhető bevételeket tüntetnek fel, mert hogy mekkora lehet a vámhozadéka valamely ismeretlen forgalomnak egy oly vámrendszer alapján, a mely nem létezik, nagyon kevés értékű dolog.

Azt hiszem, hogy e számitgatásoknak van legalább is annyi értéke, mint szerző azon kombinálásainak, a melyek az önálló vámterület mellettbeálló eshetőségeket illetik.

E vámbevételek számitgatásának igenis meg van a reális értéke, mert csak így tudjuk megállapítani, ha hozzávetőlegesen is azt az összeget, a melylyel az osztrák iparezikkeket a magas védvámok folytán túlfizettük; másrészt csak így tudják megállapítani azt, hogy mennyi lehet a mi tényleges részese-désünk a vámbevételekben.

A mi végül azt illeti, hogy az önálló vámterület esetén Magyarországnak 15 millió frtot kellene a közös költségek fedezésére Budáról Bécsbe szállítani, mert ennyit tesz ki jelenben a közös vámbevételekből való részesedés, egyáltalán nem argumentum az önálló vámterület ellen akkor, a midőn az önálló vámterület vámbevételei a legszerényebb számitással is 30—40 millió frtot tennének ki.

A III-ik rész a bankszabadalom megújításával foglalkozik és szerző a közös bank fentartása mellett foglal állást, mert nézete szerint a közös vámterületnek csak közös jegybank felel meg. A mit e kérdésben mond s a mennyiben e nézetek a bankszabadalom megújításában kifejezésre jutnának, ugy Magyarország jogos és igazságos követelési kielégíttetnének.

A jelen munkálat tagadhatatlanul nagyban hozzájárul a kiegyezési kérdések tisztázásához, a mennyiben eltekintve az itt kifogásolt, különben is csak polemikus, és a dolog érdeméhez nem tartozó részletektől, szerző állásfoglalása a kiegyezés kérdésében mindennütt ott tiszta, világos és elfogadható, a hol a helyzetet számadatokból, statisztikából megítélni lehet. A hol azonban a gazdasági gyakorlati szempontok is latba vetendők, nagyon is megérzik szerzőnek ez irányu tapasztalatainak hiánya. R. Gy.

„A háziállatok tenyésztése”. Első rész: Általános tudnivalók és a takarmányozás megismertetése. Ara 80 kr. Irta: Tormay Béla.

Az állattenyésztési ismeretek népszerűsítésével sokan foglalkoztak már eddig is hazánkban, de nagyobb szerenésével csak igen kevesen. Ezek között kétségtelenül Tormayt illeti az elsőség, nem csak azért, mert már több mint egy negyed század óta dolgozik ily irányban, de azért is, mert sokat dolgozott és mindig értékest, használhatót nyújtott.

Az a műve is, melynek a szóban forgó füzet első részét képezi, egy oly populáris

nyelven megírt munkának ígérik, a mely figyelmünket és rokonszenvünket a legnagyobb mértékben kiérdemli.

Egy a földmivésiskolák növendékeinek és a kisebb gazdáknak használatára készülő könyv az, mely ezen most megjelent részében az általános tudnivalókat ismerteti, következő 2-ik és 3-ik részében pedig a ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztést fogja ismertetni, még pedig a jeles szerző nemkülönben jeles írónja alul kikerülő ábrákkal felvilágosítva.

Az első részből már látni lehet, hogy a népszerűen író tollnak mesteri forgatója fején találta a szegyet: oly formát, berendezést, tárgyalást sikerült adnia művének, a mely a jelzett célra éppen szükséges és célszerű.

Népszerű és magyaros, simán folyó, rövid és velős mondatokban, igen ügyesen csoportosítva tárgyalja szerző ebben a füzetben az állattenyésztésnek általános elveit és szabályait s mondandóit mindenütt felettén talpra esett gyakorlati példákkal is kíséri, úgy, hogy a midőn ezennel szintén gratulálunk a kipróbált szakiró e pompás művéhez s azt a gazdaközönség figyelmébe ajánljuk, csak óhajtunk lehet az ügy jól fel-fogott érdekében, hogy a könyv két következő része is mielőbb közkincesé váljék. y.

Gazdasági mozgalmak a külföldön.

Az osztrák agrárgyűlés határozatai. Az VI. osztrák agrárgyűlés a kiegyezés kérdésében egyértelműleg az alábbi határozatokat hozta:

1. Kéressék fel a kormány, hogy minden erejével arra törekedjék, hogy a vám- és kereskedelmi szerződésnek megújításánál Magyarországnak eddigi tarifapolitikája megváltozzék, hogy ezáltal Ausztria érdekeinek megkárosítása a jövőben elkerültesse.

2. A kormány felkéri, hogy az őrlési forgalmat, mely törvényellenes és a mely a mezőgazdaságot és a malomipart megkárosítja, minden körülmények között szüntesse meg.

3. Biztosíték szerzendő az iránt, hogy a vám- és kereskedelmi szerződés 1. pontja ellenében — mint az eddig történt — a birodalom egyik felének különös kedvezményeket ne jussanak.

4. A bankkérdés megoldásánál ügyelni kell, hogy a bankegység fentartása esetén, Magyarország tulajdoni követelése visszautasításának és az államnak a bank politikájára kellő befolyás biztosításának.

5. A bank jelzálog osztálya elkülönítessék, és ennek önálló működési kör biztosítsassék.

6. Felszólítatik a kormány, hogy minden befolyásával törekedjék arra, hogy Magyarország kvótája arra a fokra emeltesse, a mely a két állam mezőgazdasági és ipari viszonyainak inkább megfelel.

7. Végre hasson a kormány oda, hogy a vámbevételek a két államnak a behozatalban való részessége arányában osztassanak fel.

A fenti határozati javaslat egyhangú elfogadása után Lobkowitz herceg elnök a napirendet kimerítettnek és az agrárgyűlést bezártnak jelentette ki. Elnök ama óhajának adott kifejezést, hogy vajha az agrárgyűlés fontos határozatait illetékes helyen teljes méltánylásban részesüljenek. Az agrárgyűlés ezután az elnöknek és az előadónak köszönetét nyilvánította és végrehajtó-bizottságot küldött ki, melynek elnökévé Lobkowitz herceget választotta.

Összintén szólva a nagy aplommal megindult agrárgyűlés határozatai meglehetősen összezsugorodtak. E határozatok alig fejeznek ki valamely lényeges kívánságot s a mit kifejeznek is, azoknak épp legfonto-

sabb részei törvénybe ütközök s így teljesíthetetlenek.

Az 1. pont, mely a tarifapolitikánál követendő közös eljárás szükségességét hangsúlyozza, a magyar agráriusok álláspontjával azonos.

Nekünk magyaroknak az osztrák tarifa politika megváltoztatására sokkal nagyobb szükségünk van, mint az osztrákoknak a magyar tarifa politika megváltoztatására. Az osztrák iparvezetők mindazon kedvezményeket élvezik a szállításhoz, a melyeket a magyar iparvezetők, ezt azonban nem mondhatjuk a magyar nyereségeikről Ausztriára vonatkozólag.

Ausztria tarifapolitikája ujabban a behozatalnál különösen pedig az átvitelnél az orosz nyereségeknek oly nagy kedvezményeket nyújtott, a melyek Oroszország versenyét Magyarországgal szemben nagyra növelték.

A tarifapolitika ellen, ha valakinek, úgy nekünk lehet panaszunk.

A 2. pont, mely az őrlési engedélyre vonatkozik, a magyar gazdák részéről örömmel fog üdvözlötni, mert e tekintetben közös az érdekek. Érdekesnek csak azt tartjuk itt megjegyezni, hogy az osztrák agrárgyűlésen általában az a nézet uralkodott, hogy az őrlési engedélynek fentartását a magyar gazdák tartják szükségesnek.

A 3. pontban foglalt kívánságok nem ily világosak, a mennyiben a vám- és kereskedelmi szövetség első cikkelye csakis a behozatali, kiviteli és az átviteli vámilletékekről és belső adókról intézkedik, kimondván, hogy ily vámilletékeket szedni a szövetség ideje alatt a két fél egyikének sem lesz joga, valamint a belső adókkal az egyik fél területébe bevitt cikkeket csak oly mérvben terhelheti, a mennyiben ily adókkal saját területe ipari készítményeit vagy termékeit terheli; már pedig tudunkkal Magyarországnak az osztrák ipari készítményeket vagy termékeket sem vámilletékekkel, sem külön belső adóval nem terheli.

Sőt, hogy ha valakinek e pontban foglalt intézkedések be nem tartása ellen panaszja lehet, az ismét csak Magyarország lehet, mint ezt a tiroli gabonavám bizonyítja.

A mint azonban az osztrákok az első cikkelybe belemagyarozni igyekeznek, hogy a magyar kormány saját ipari készítményei kivitelét tarifapolitikájával ne támogathassa, vagy hogy általában gyártelepeinek különös kedvezményeket ne biztosíthasson, ezek oly speciális autonómjogok, melyeket Magyarország feladni soha nem fog, melyeket a vám- és kereskedelmi szövetség első cikkelye egyáltalán nem érint.

A 4. határozat jellemzi az osztrák elfogultságot, mely különben az összes határozatokon átvonul.

Nemcsak, hogy a közös bank jelenlegi viszonyain javítani óhajtanának, sőt a magyar követeléseket mereven visszautasítandóknak s az osztrák kormány befolyását pedig növelendőnek tartják. Kár, hogy e tendenzia mégsem általános az osztrák közgazdasági körökben, mert ha az volna, úgy inkább reménykedhetnénk a különálló bankok szervezésében.

A bank jelzálogüzletének önállósítását magunk is opportunusnak tartjuk azon megjegyzéssel azonban, hogy az osztrák és magyar bank jelzálog-üzlete Magyarországra helyeztessenek át, miután a jelzáloghitel 80%-át Magyarország veszi igénybe.

A 6. határozat, mely a kvótáról szól nagyban megenyhült az előadói javaslat és egyáltalán a gyűlés elején tapasztalható hangulathoz képest. A 40-50%-os kvóta követelésének abszurditását s az e téren való álláspontjuk gyengeségét maguk is beismerik, midőn csakis egyszerűen a kvóta emelésének szükségességét hangsúlyozzák.

7. pontban foglalt határozat még a 3. határozatnál is nagyobb lehetetlenséget tartalmaz, a mennyiben ez homlokegyenest ellenkezik az 1876-ik évi XII. t. cikkel, mely az osztrák és magyar viszony alaptörvényét képezi.

E törvény 64. szakasza ugyanis világosan elrendeli, hogy a közös vámbevételek a közös kiadások fedezésére fordítottassanak s mindenekelőtt a közösgyi szükségletből levonandók.

Az osztrák agrárgyűlés e követeléssel tehát a kiegyezési alaptörvényt támadta meg. Igen csodálkozunk, hogy egy ily határozat a földmivésügyi miniszter s az osztrák parlament legkiválóbb tagjainak közreműködésével jöhetett létre, a kiknek a törvény e rendelkezését ismerniük kellene. A határozat tendenciája különben igen világos s újabb bizonyítéka az osztrák önző s kizsákmányoló politikának. Követelik a kvóta fölemelését, de gondoskodnak egyidejűleg, hogy a vámbevételben ne részesedjünk a kvóta arányában, sőt részesedésünk a jelenlegi aránynál is alább állítsassék.

Bár e kívánság teljesen abszurd, mert a kiegyezési alaptörvényvel ellenkezik, tévednek az osztrákok, ha azt hiszik, hogy a vámbevételeknek a külföldi államok behozatalában részesedés arányában eszközlendő felosztása esetén, jelenlegi részesedésünk a vámbevételekben eszközlő, mert a dolog tényleg úgy áll, hogy pl. az 1894. évi magyar forgalmi statisztika alapul vételével Magyarország külföldi behozatalának megfelelő vámbevétel 23 millió forintot tett volna ki a szerződéses vámkor alapul vételével, míg ugyanakkor a vámbevételekből a kvóta arányában csak 17 millió forint kaptunk.

Az ily követelések nagyon kedvezőek a külön vámterület eszméje megvalósításának, mert meggyőződött a magyar irányadó körök arról, hogy az osztrák tulajdoni követelésekkel szemben a közös vámterület alapján Magyarországnak méltányos feltételek mellett a szövetséget megújítani nem lehet.

Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy a határozatok a fogyasztási adók kérdését egy szóval sem érintik s a vita folyamán egy incidensből kifolyólag maga a gyűlés elismerte, hogy Magyarország a fogyasztási adók terén Ausztriával szemben nagy hátrányban van.

Nos ime ez az agrárgyűlés eredménye. Parturiunt montes . . .

Ezeknél ugyan okosabb s gyakorlatiabb határozatokat lehetett volna hozni s inkább kicsiben kezdeni s nagygyal végezni, mint megfordítva.

A nemzetközi valutakonferencia kérdéséhez. Ismeretes a „Köztelek” olvasóközönsége előtt Balfour angol pénzügyminiszter nyilatkozata a nemzetközi valutakonferencia és az aranyvaluta kérdésében, melyből eléggé kitént az, hogy mértékadó helyeken rokonszenvvel viseltetnek a bimetalista törekvések iránt.

Most a másik hatalmas aranyvalutás birodalomnak, Németországnak kanczellárja nyilatkozott a birodalmi gyűlés egyik legutóbbi ülésén az ezüstár esökkenését és a nemzetközi valutakonferenciát illetőleg. Kardorff birodalmi gyűlési képviselő ugyanis felszólította a birodalmi kanczellárt, hogy nyilatkozzék, mennyiben tett eleget a szövetség tanácsa a birodalmi gyűlés múlt évi február hó 16-ikán hozott ama határozatának, melylyel egy nemzetközi valutakonferencia előkészítésére szólítja fel a kormányt.

Az erősen bimetalisztikus beszédre Hohenlohe herceg egy ugyan nem egészen kielégítő, de mindenesetre nagy horderejű választ adott. Mindenekelőtt elismerte, hogy az ezüst árdepressziója, ha nem is annyira, mint azt a bimetalizmus hívei állítják, kétségkívül befolyást gyakorol a gazdasági

életre. Ezen állítását pedig azzal indokolta, hogy az áresökkenés nyomja a német ezüstbányászatot, mivel a világ ezüstjének 9%-a Németországból kerül ki, bémítólóg hat az ezüstállomakba eszközölt exportra, mely az egész kivétel 4%-át teszi, hogy végül a valutadifferenciák által a földmivélés károsodik. Kívánatos tehát, hogy az ezüst visszahelyeztessék régi jogaiba. Mindannak dacára e kérdés oly természetű, hogy egy állam azt szeparatistikusan meg nem oldhatja, hanem szükséges, hogy az összes, a világpiacra számottevő állam e tekintetben közös megállapodásra jusson. Sajnos azonban, hogy ez most kivihetetlen és pedig azért, mert az ezüstár rest tuálására bimetalista felfogás szerint is az indiai pénzverdéknek újból való megnyitása szükséges, ez pedig az angol kormány értesítése szerint a közel jövőben nem remélhető. A szövetség tanács tehát, miután az angol kormánynál tett kérdésekre e tekintetben kedvező választ kapott, egyhangulag elhatározta, hogy a birodalmi gyűlés múlt évi határozatával ellentétben a nemzetközi valutakonferenciát nem hívja össze, mert azt időszerűtlennek tartja. Hogy ha azonban valamely más állam tenne idevonatkozólag sikert ígérő, programmszerű előterjesztéseket, a német kormány nem fog késni a maga részéről ezekhez hozzájárulni.

Hohenlohe nyilatkozata tehát, bár nem teljesen kielégítő, de mindenesetre máris többet jelent a bimetalizmus felsikerénél Németországban. A tény, hogy az ezüst árának hanyatlása gazdaságilag káros, elismeri, s e tekintetben csak annyiban különbözik a bimetalizmus apostolaitól, hogy a bajt nem tartja oly óriási mérvűnek, mint ezek. Az ő és a vezetése alatt álló kormányt mindössze is egy mellékkérdés választja el attól, hogy az iniciatívát a kezükbe vegyék, ha azonban e mellékkörülmény megszűnik vagy pedig más állam lép fel kezdeményezőleg, Németország kész belemenni az akcióba. Jellemző egész gazdasági helyzetünkre, hogy az az állam, mely alig több, mint husz éve állapította meg aranyvalutáját s küszöbölte ki az ezüstöt pénzügyéből, oly rövid idő alatt belátja lépésének veszélyességét s hajlandó, bár még jelenleg bukkoltan, megtenni a szükséges lépéseket a saját és az egész világ gazdasága megsegítésére.

A német agráriusok különben nincsenek megelégedve Hohenlohe válaszával s folytatják az akciókat az ezüst demonatizálásának megállítására.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

74. kérdés. Egy 20 tehénből álló tejgazdaságnál mennyi a kiadás és mennyi tiszta jövedelemre lehet számítani.

G. B. H.

75. kérdés. Miképpen lehet a kaszálórol az ott elterjedt kutyafütejet gyökeresen kiirtani.

O.

76. kérdés. 3 éves közönséges tarka, de igen jó fejűs tehén az első borjú leellése után átlag naponként 9–10 liter tejet adott s csak három hétig állott szárazon. Most a második borjú ellése után, még három hétre sem tögyelt ki egészen s nem ad csak 2–3 litert naponként. Remélhető-e, hogy később teje jön s van-e, — ha igen — mily módszer, melylyel a tejelést elősegíthetném.

Mostani takarmány adagja 20 kg. sör-törköly, 2 kg. árpadara, 6 kg. vörösherezsena s tengeriszár 5 kg. A tehén súlya 568 kg.

Lippa.

H. L.

77. kérdés. „Tanácsos-e megkoczkáztatni répa alá a műtrágya (ammoniak, szuperfoszfát és chilisalétrom) alkalmazására fordítandó költséget, oly földön, mely a korábbi birtokos kezelése alatt alig látott trágyát egy-két évtized óta és a hol az idő szerint istállótrágya nem áll rendelkezésre.

A birtok a Csallóközben fekszik, földje jó minőségű, nem homokos, de nem is nagyon kötött, könnyű munkájú. Az illető föld a múlt évben ugar volt, valami kitűnő megmunkálásra, miután a birtok instruálva még nines, számítani alig lehet.

Bátorkodom, tanácsot kérni arra nézve is, vajjon a felültrágyázásra használandó chilisalétromot a répa kikélese után az első kapálás előtt vagy után tanácsos-e elszórni.

Főkérdésem: lehet-e alkalmazni műtrágyát kizárólagosan minden istállótrágya nélkül jóminőségű, de kizsárolt földben.

Andornak.

M. L.

78. kérdés. 1. A kezelésem alatt álló birtokom van egy lapályos rét, melyen többnyire nyár közepéig víz áll; a dombosabb részek kivételével sás terem rajta. Az ezen rétről letakarított szénát semmiféle állat meg nem akarta enni; megkísérlettem a rétet legelőnek hagyni, de hasztalanul, mert dacára annak, hogy kevés marhát tartottam rajta — 2½ m. holdat számítottam egy db. tinóra — és dacára annak, hogy marháim télen át jól vannak tartva, tehát tavaszkor jó állapotban mentek ki, őszig mindig leromoltak. Egy gazdátársam azt tanácsolta, hogy a rétet a rendes kaszálóidőben kaszáltsam — akár vízben is — és a füvet zölden vermeltessen el; kérek értesítést, tény-e, hogy az ily módon elvermelt szénát a jószággal, haszonnal lehet értékesíteni, ha igen, kérek felvilágosítást mily módon történik a bevermelés.

2. Van egy rétem, melynek szénája középminőségű, úgy, hogy a jószág azt — bár nem szereti — mégis megeszti.

Tanácsos volna-e ezen szénát zölden bevermelni és lehetne-e — répa helyett — ily vermelt szénával, nyáron hizlalni.

Dunaszerdahely.

Ifj. P. B.

79. sz. kérdés. Somkőróval (Melilotus officinalis) szeretnék zöldtrágyázási kísérletet végezni, hogy vályogtalaju szántóföldemet nitrogénben gazdagítsam; lévén ez is pillangós virágu nitrogengyűjtő növény.

Kérem, velem a művelés módját közölni.

Farkas Mihály „Takarmánynövények” ez. könyvében kétjárai növénynek mondja; nem vagyok biztos benne, vajjon tovább tenyészik-e vagy kivész, ha őszi gabona fölé szórva tavasszal, vagy tavaszi gabonával vetve ezek aratásakor a földről lekerülnek?

Vagy tán esakis tisztán vethető, mint Farkas könyvében állítja? ez esetben lehet-e július, vagy augusztus hóban vetni, hogy kitelelve mint a biborhere tavasszal annál jobban fejlődjék s korábban lehessen alászántani?

Döbrököz.

Sz. A.

80. számú kérdés. Idősebb beállított ökröknél burgonya és részben korpával való etetésnél okvetlenül be áll e lábfejés, és mivel lehetne ennek elejét venni, ha az ily etetés fentartani akarom.

Kisvárdá.

R. H.

81. kérdés. Huszonnégy m. hold sovány homoktalajom van; trágya nem áll rendelkezésre, de azért tengerivel óhajtanám elvetni; milyen faj maggal vessem el? rendelkezésemre áll fehér páduai, florentini, nem-e volna jó a korai székely tengeri?

Szomód.

R. K.

82. kérdés. Nagyobb mennyiségű tölgyfatuskót robbanóanyaggal akarok szétrepeszteni; mivel volna legcélszerűbb, hol lehet robbanóanyagot és egyéb kellékeket beszerezni, ki foglalkozik ezzel? Kérem esetleg az eljárási mód közlését.

Góla.

V. E.

83. kérdés. A tehén- és bivalytej zsirtartalmának megállapítására miként alkalmazandó a fokmérő és mily befolyással van a tejnek hőfoka annak foktartalmára?

Milyen melléktakarmány etetése legajánlatosabb szeszmoslékkal való itatás mellett, hogy egy 60 darab tehénből álló tejgazdaságnál jó minőségű tej legyen nyerhető.

Ugyanesek szeszmoslékkal való itatás mellett mi módon érhető el lekötött szarvasmarhák hizlalásával a legjobb eredmény? Rendelkezésemre áll tengeridara, árpa, repez-pogácsa, bükkönytakarmány és rétszésna.

Szopós borjú rossz táplálkozása ellen mi módon lehetne segíteni?

Honka-pusztá.

B. A.

Feleletek.

Hizlaló takarmány.

2-ik felelet a 62. számú kérdésre. Δ Ha azon takarmányok, melyeket kérdésttevő etet, vagy etetni szándékozik, középminőségűek, úgy a takarmányadag, melyet az első hizlalási időszakra meghatározott, helyes. A kérdésben említett takarmányok mennyisége, tartalmaz ugyanis: 27.53 kg. szárazanyagban: 2.45 kg. proteint; 0.51 kg. zsirt és 15.29 kg. szénhidratot. Táparány 1:67.

A második időszakra meghatározott takarmányösszeállítás azonban nem felel meg a takarmányszabványoknak. Az adagolandó takarmányok tápanyagtartalma ugyanis a következő: 27.92 szárazanyagban: 2.92 protein, 0.74 zsirt és 15.83 szénhidrat. Táparány 1:60.

Hibája ezen összeállításnak első sorban az, hogy az által nem képes ennyit huzamosabb ideig felvenni nagy szárazanyag-talmánál fogva, másodsor a táparány tágabb mint azt a takarmányszabványok előírják. A hizlalás második időszakában a racionális takarmányozásnak megfelelő összeállítás a következő: 50 kg. takarmányrépa; 2 kg. buzapolyva; 5 kg. zabosbükkönyszéna; 4½ kg. luczernaszéna; 4 kg. árpadara; 4 kg. tengeri dara; 4 kg. repez-pogácsa. Ennek tápanyagtartalma: 26.08 szárazanyagban 3.0 kg. protein, 0.74 kg. zsirt és 14.54 kg. szénhidrat. Táparány 1:54.

A hizlalás harmadik időszakára megállapított összeállítás helyes, ha buzapolyát nem 4 kgot, hanem csak 2 kgot etetünk; ezen korrekció után a kérdésben felsorolt takarmányokban adagolunk: 25.14 kg. szárazanyagban 2.59 kg. proteint; 0.61 kg. zsirt és 14.27 kg. szénhidratot. Táparány 1:60. A kérdésben 1000 kg. élősulyra 700 gr. só van előirányozva napiadagul; ezt tollhibának tekinteni; hihetőleg kérdésttevő 70 gr. akart irni, mely mennyiség körülbelül megfelelő is.

Attérve a kérdés második részére; a legolesőbb olajpogácsa az, melyben az egyes tápanyagok a legolesőbbak; ha pl. a repez-pogácsa 4 frt 50 kr. (középminőségű érték), akkor tápanyagtartalmuknak megfelelőleg, a kendermagpogácsa 3 frt 79 krt ér, a napraforgópogácsa 5 frt 56 krt, és a hámozott-tökmagpogácsa 6 frt 81 krt. Ha ez utóbbi három pogácsából egyik vagy másik beszerezhető, úgy nagyon célszerű azt hizlaló takarmánnyal felhasználni, mert az állat nagyon szereti. Nagyobb mennyiségben, azonban nem szerezhető be, mert kendermag-, napraforgómag- és tökmagból nálunk gyárilag nem sajtolnak olajat. Az olajütéssel — említett magvakból — csak a kisipar foglalkozik.

Sommer Miksa.

Hiányzó esecsimbók.

(Felelet a 72-ik kérdésre.) A esecsimbók sertéseknel hiányozhatnak

1. veleszületett, fejlődési hiba képpen;
2. kóros változás, nevezetesen sorvadás következtében;

3. le lehetnek harapva a malaczkok által;
4. le lehetnek hullva meghalás (elüszkösödés) következtében.

Az adatokból lehetetlen megítélni, hogy ezek közül melyik eset forog fenn, de mint-hogy előhasi koczákról van szó és nem egy-két, hanem 13, darabról, két esetet vélek lehetségesnek t. i. hogy malaczkorukban anyarozsos eleségen éltek s ennek következtében esecsimbók elüszkösödve, leszáradtak és másodsor, hogy orbánczellenes ojtás következtében a bőr annak idejében meglobosodván, a esecsek és bimbók ki nem fejlődhetek, vagy nem különben leszáradtak.

E két esetre példát szememmel láttam, de persze több egybehangzó észlelet vagy kísérlet deríthetné ki ennek lehetőségét és előjvetelét biztossággal.

Sertések közt egyébiránt, a hibás esecsiség egyáltalán gyakori s azért a figyelmes tenyésztő — hogy a szoptatással a baja, meg ne gyűljön — a koczáknak tenyésztésbe való sorozásakor ejti meg az erre vonatkozó vizsgálatot s nem akkor, mikor már a kalamitás malaczkpusztulásokban nyilvánul.

Hogy a baj gyógyíthatatlan, az természetes, eszerint nincs más hátra a 13 drb kiselejtésénél.

Ha kérdést tevő körülményesebben írta volna le esetét, úgy talán gyanuba lehetne venni a családot, szülőket is, melyektől a szőben forgó süldők származtak s ha tüzetesen leírta volna, hogy van-e nyoma annak, hogy esecsimbók voltak, avagy oly jelek mutatkoznak, melyek elárulják, hogy nem hullottak le, de nem is léteztek, úgy megint más irányban lehetne vélekednünk.

Ismélteten kérjük a kérdést tevőket, hogy kérdéseiket szíveskedjenek tüzetesebben szerkeszteni. Δ

Superfoszfát alkalmazása.

Felelet a 73. számú kérdésre. Oly talajon, melyen a termények ugyan buja növényesek, de szemképzésük hiányos, legtöbb esetben foszforhiányra következtethetünk, miután ez azon táplálószer, mely a szem fejlődésénél a főszerepet viszi.

Eppen azért a kérdés kapcsán azon tanácsot adhatom, tessék jelzett táblákon, kat. holdankint 120 kg. 18%-os superfoszfátot a vetőszántás előtt felszórni s leszántani, esetleg beekszirtipálni vagy befogasolni.

Nincs kizárva azonban az sem, hogy a talaj (kivélt ha vízáradásos helyen van) mészből szűkölködik, mely ezelőleg legjobb volna a talajt megvizsgálni oly módon, hogy egy kis talajpróbát sósavval leöntünk; ha a pezsgés tisztán látható, van benne elegendő mész; ha pezsgés egyáltalán nem vehető észre, igen valószínű a mész hiánya. Ky.

Tehenészet jövedelmezőségének kiszámítása.

Felelet a 74. számú kérdésre. A kérdésre helyesen és találoan megfelelni csak akkor lehetne, ha a kérdésttevő összes gazdasági és értékesítési viszonyait felől tüzetesen tájékoztatva lennénk, mert a röviden feltett kérdésből nem tudhatjuk, hogy milyen 20 tehenet mennyiért szerez majd be kérdésttevő, hogyan helyezi el, hogy táplálja, hogy gondoztatja s különösen hogy mindez neki — sajátos viszonyai között — mennyibe fog kerülni. Nem tudjuk, mit akar a borjakkal, a tejjel, tejhulladékkal s általában hogy a produkált tejet értékesítheti-e biztosan és mennyiért.

A gazdasági üzemre vonatkozó ezen kérdést tehát egészítse ki a mondott irány-

ban s küldje be akármelyik pl. a kolozsmonostori gazdasági tanintézet gazdátanárának, az erdélyi visznyokhoz mért legmegfelelőbb felvilágosítást fogja kérdésére megadni. **

Kutyafütej kiirtása.

Felelet a 75. számú kérdésre. A kutyafütej leginkább a soványtalaju kaszálókön hatalmaskodik el. Első kiváncságot tehát, trágyázással a rétet oly állapotba hozni, hogy sűrű, zárt gyepet alkosson, mely a fütejet elnyomja. Ezenkívül ügyeljünk a kaszálás idejére is. Ha a rétet későn kaszáljuk, a kutyafütej legnagyobb része magvát már elhullajtotta s így terjeszkedése mind nagyobb mérvet ölt. Egynehány éven keresztül tehát korábban kell kaszálni és pedig a rétifüvek virágzásának legelején.

A mi a trágyázásra vonatkozik, legjobb trágyát a komposzt fogja adni; ebből kat. holdankint 10—12 szekérral őszszel, vagy a tél folyamán kihordandó; kitűnő a fabamu is, melyet szintén a tél beálltaig alkalmazunk (végső esetben kora tavasszal is) és kat. holdankint, a gyomirtásra való tekintetből 8—10 q-t szórunk ki. Ha mindezek nem állanak rendelkezésre, használhatjuk a vízzel hígított ganajlevet is. Megjegyzem, hogy a kaszáló erős fogasolása tavasszal, szintén jó hatással lesz.

Legradikálisabb eljárás a kutyafütej kigyomlálása lesz, melyet legelőlkön a pástortoremberek, botjuk végén alkalmazott ősztkével könnyen megtehetnek. Ugyanezen eljárás alkalmazható a réten is. Fent elmondottakat azonban ez esetben is figyelembe kell venni, mert a talajban még mindig sok kutyafütejmag fekszik, mely még 1—2 éven át utáncél. K. K.

Tejapadás.

Felelet a 76-ik számú kérdésre. A tejapadásnak okai lehetnek a következők; az állat maga, vagy társa kiszophatja; megkevesbedhetik lázas megbetegedések miatt; megterhelő munka következtében; borju után való vágyakodás miatt; idegen fejőszemély s a megszokott helyről való elállítás folytán; beteg tőgy hibás esecsimbó és egynemely gyógyszer (iblan, kina, kikerics) hatása folytán, végre pedig alkalmatlan táplálék és italévezése következtében, nememlívén a jelen esetben kizárható elzúllást, kiöregedést stb.

Hogy mindezen ok közül melyik, vagy melyek hatnak a kérdésttevő állatjánál közre, azt így a távollól s bővebb leírás híján biztossan megítélni nem lehet.

A sok ok közül a valódit tehát nem ismerve, lehetetlen utbaigazítást adnunk, de ha kérdésttevő jól megvizsgálja a dolgot, a mondottak után könnyen ráakadhat az okra, s ha azt megszünteti, vagy az ellen alkalmasan bárhogy is beavatkozik, megszűnik az okozat is.

Kérdés minden esetre, hogy nem-e oly tehénnek van dolga, a mely a tejt borju nélkül le nem adja.

Megemlítjük még, hogy az u. n. tejszaporító titkos szerekre ne adjon a kérdésttevő semmit s ha valamely szert mégis szükségesnek látna nyujtani, úgy készítsen saját maga következő keveréket:

Végy konyhasóból 400 grmot, köménymag-, ánizsmag- és fenyőbogyóporból 150—150 grmot, fekete antimoniumból 100 grmot, kénvirágból 50 grmot, s keverd jól össze és adj belőle a takarmányadagokra nagy állatnak 1—1 evőkanállal. L. Momostori K. „Allatgyógyászat” című könyvét abban minden külső és belső betegség s így a tejhibák is a gazda szükségleteihez mérve, tárgyaltnak. r. r.

Felelet a 77. számú kérdésre. Jóminőségű, tehát kedvező fizikai tulajdonságokkal

biró, de kizsárolt földben átmenetileg pótolhatjuk az istállótrágyát műtrágyákkal és pedig a répa alú szuperfoszfáttal és chilisalétrómmal, a mit annyival is inkább nyugodtan tehetünk, mert a répa egyike azon növényeknek, mely a műtrágyát hasznathatóan szokta értékesíteni.

Tekintve azonban a talaj kizsárolt állapotát, a rendesnél nagyobb adagokat kell használni következő beosztással:

Kat. holdankint 150 kg. 18%-os szuperfoszfátot a vetőszántás előtt kiszórunk. Közvetlen a vetés előtt adunk holdankint 50 kg. chilisalétrómot, melyet egyszerűen befogasolunk. A második kapálás előtt (ha a szükség úgy mutatja az első kapálás előtt) ujólag kiszórunk 40—50 kg. chilisalétrómot. A chilisalétrómot ilyirányu elosztása azért szükséges, hogy a répát — mint e tekintetben igényes növényt — könnyen felvehető nitrogénnel folytonosan ellássuk. Δ

Sásos fü bevermelése.

Felelet a 78. számú kérdésre. 1. A kérdéses sásos rétnék fűvét, ha már zölden az állatok nem eszik meg, ezélszerű lesz bezsombolyázni, mert az erjedés következtében a sásos fü elveszti esetleges rossz ízét és kellemes savanykás ízt vesz fel. A sásos fü rostjai a konzerválás következtében megpuhulnak s az állatok jobban emésztik azt meg. A sós fü azonban bezsombolyázás után sem valami táplálótakarmány s így az etetésnél csak mint terimét adó takarmány szerepelhet a szarvasmarhánál, mely mellett a tápanyagokban gazdagabb szálas és koncentrált takarmányfélék etetendők.

2. A mi a második rétné szénáját illeti, melyet a marha, ha nem is szívesen, de mégis elfogyaszt, jobb azt szénának készítve s más jobb minőségű takarmányfélékkel esetleg nyáron a hizlalásnál zöldtakarmányfélékkel összeszeeskázva etetni, mert így természetesebb s értékesebb, mintha a bevermeléssel járó oxidációval veszteségeknek teszzük azt ki.

Különben ezt a fűvet is épp úgy zsombolyázhatná nyári hizlalás ezélszere, mint bármely más nedves takarmányt, de nem látjuk semmi ezélszere, miután nyáron úgy is rendelkezünk elég nedves takarmánnyal s inkább mindig az okozhat gondot, hogy minő száraz takarmányfélékkel pótoljuk a zöldtakarmányfélékben esékely mértékben jelenlévő szárazanyagot. Erre a ezélszere tehát éppen alkalmas lesz egy ilyen középminőségű széna. F. E.

Somkóró zöldtrágyának.

Felelet a 79. számú kérdésre. A somkóró mézkerep (Melilotus officinalis) gyorsan növe, nagy tömeget adó zöldtrágya növény, melynek légenygyűjtőképessége rendkívül erős. Jól érzi magát egy a homokon, mint a kötött talajon; mélyen lehatoló hatalmas gyökérhálózata folytán a szárazságot kitűnően bírja, viszont még zsenge korában sines ártalmára a fagy. Épp azért egy őszszel, mint tavasszal kell vetni.

A somkórót vethetjük tisztán egymagában vagy kalászos közé; utóbbi esetben kora tavasszal az előzetesen megfogasolt rozs- vagy buzavetés közé szórjuk. A tiszta vetés azonban minden körülmények között előnyösebb. Kat. holdankint 18—20 kg. magot számítunk azért, mert a mag egy része nem csirázóképes, másrészt a zöldtrágya növénytől a lehető sűrű, zárt állást kívánjuk meg.

A somkóró két éves növény, mi annyiban kellemetlen, hogy tökéletlen leszántás esetén ujólag kihajt és a földeket elgyomosítja. Eppen ezért a zöldtrágyának szánt

somkórót minden körülmények között őszszel kell leszántani és pedig oly módon, hogy először sekélyebben hántunk, másodsor pedig késő őszszel mélyen buktatunk. Ily eljárás mellett a kigyomosodás veszélyét elkerülhetjük. Ha csak egyszeri szántásra van időnk, akkor előhántóval felszerelt Sack-ekéket használjunk. K. K.

Okozhat-e a burgonyaetetés lábfájást?

Felelet a 80-ik számú kérdésre. Ha jól értem, kérdésttevő attól fél, hogy ökrei a burgonyától u. n. mosléksömört kaphatnak. Jóllehet teljességgel nincs kizárva, hogy burgonyaetetésre is mutakozhat a jelzett baj, bizonyos az, hogy jóval ritkábban csak tulnag mennyiség etetése után, ha ugyan elfogadjuk, hogy a mosléksömör előidézésében a burgonyának egyáltalában része van.

Már most jó volna tudni, hogy beállított ökrök alatt mit ért a kérdésttevő? Öregekről levén szó, kétségtelenül hizókat ért. Ezt tételezven fel, a mosléksömör kitörésétől inkább tarthat, mint akkor, ha igazságtól inkább volna szó. Minthogy azonban — mint említi — korpát is etet a burgonya mellett, vagy azzal együtt s bizonyára valamely szalastakarmányt is, azt hiszem, hogy a mondott baj kitörésétől nincs mit tartania, feltevéen, hogy állóhelyük kellő tisztaságáról és szárazságáról gondoskodik és a burgonyát tulnag quantumában nem nyújtja. A mennyiség lehet naponként és fejenként 20–30 kiló, akár nyersen, vagdalva, akár főzve vagy gőzölve és korpával s szeccskával keverve. A minőséget illetőleg tartózkodni kell lehetőleg a csirástól, fagyottól, rothadtól; ezeket már okvetlenül gőzölten kell csak adni. Mi.

Felelet a 81. számú kérdésre. Válaszunk bármint tengeri is, a sovány homokot mindannyi megsínyli. Még legjobb eredmények érhetőek el a korai székely s a cinquantino tengeri vetésével, melyek ily viszonyok között még tűrhető terméseket adnak. A páduai, canadai, florentini sokkal kényesebbek. Megjegyzem, hogy a cinquantino alatt én nem azt értem, amit a gazdák általán értenek, mert rendszeren a pignolettót mondják ennek. Az igazi cinquantino alacsony növényű, aprósövű tengeri, mely rövid idő alatt érik. Fajtahü mag beszerezhető a magyar-óvári gazdasági akadémiánál. Ky.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Gazdasági előadások	305
Gazdatisztai állások közvetítése	306
Köztelki gazdasági előadások. Sz. Z.	306
Gazdasági mozgalmak a külföldön.	306
Allattenyesztes.	
Etetési kísérlet tehenészetben. Csikós Mihály.	306
Gazdasági állattan.	
A répapogár. Rovara Frigyes.	307
Irodalom.	
Kvóta, vámszövetség, bank.	309
Levelszekrény	312
Hiányzó csecsimbók	313
Tehenészet jövedelmezőségének kiszámítása	313
Kutyafütej kiirtása	313
Tejapadás	313
Somkóró zöldtrágyának	313
Okozhat-e a burgonyaetetés lábfájást?	314
Vegyések.	314
Megbízások. — Nemzetközi mezőgazdasági kongresszus. — Népies gazdasági előadás. — A cs. kir. osztrák államvasutak új helyi árudijszabása. — Sertésforgalmi intézkedések. — Liszt kivitelünk istápolása. — A kereskedelmi miniszter és gyapjuaukeziók	315
Budapesti gabonatözsde. — Szeszület. — Elelmiczikkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	318

Megbízások. A földmívelésügyi miniszter Bosits Miklós karácsonnzei lakost Sáros vármegye tapolyi járására. — Oláh Géza marczaltói lakost Veszprém vármegye pápai járására. — Ebeczky Elek ajnácskői lakost és földbirtokost Gömör-Kisbont vármegye rimaszécsi járására az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Nemzetközi mezőgazdasági kongresszus.

A múlt évi III. orsz. gazdaságkongresszus kiküldött végrehajtó-bizottságának azon utasítást adta, hogy a folyó évben egy nemzetközi gazdakongresszuson az árdepresszió kérdését tegye megbeszélés tárgyává. Az állandó nemzetközi kongresszus végrehajtó-bizottsága ezenkívül a múlt évi brüsszeli kongresszus határozatából szintén felkérte az O. M. G. E. elnökét, hogy a nemzetközi kongresszus idejülségek Budapestben való megtartása érdekében a szükséges lépéseket tegye meg. A III. orsz. gazdakongresszus végrehajtó-bizottságának felkérése folytán a földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a folyó évben Budapestben nemzetközi gazdakongresszust rendez, a melynek előkészítő bizottsága február 23-án tartotta meg ülését Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter elnökölte alatt. Az ülésen az érdekelt miniszteriumok képviselőin kívül jelen voltak: Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület részéről gróf Desseuffy Aurél, gróf Károlyi Sándor és ifj. gróf Széchenyi Imre, a III. országos gazdakongresszus rendező-bizottsága részéről Rakovszky István és Budapest székesfőváros részéről Matuska Alajos tanácsnok. A kongresszus határnapját szeptember 17-ére tüzték ki, nemkülönben elhatározták azt is, hogy a kongresszus napirendjére csak egyetlen egy tárgy tüzessék ki, t. i. a *gabona ár-hanyatlása* okainak megbeszélése és ama módok és eszközök megállapítása, a melyek alkalmasak volnának az ár-hanyatlás megállítására. Ezt a kérdést a nemzetközi kongresszuson három irányban fogják megvitatni, t. i. először a *termelési*, másodsor a *kereskedelmi és közlekedési* és harmadszor a *vám- és hitelkérdések* szempontjából. Ehhez képest a kongresszus három szakosztályra fog oszlani. Megállapították azt is, hogy a kongresszus szakszerű jellegének és a tárgyalások eredményének nagyobb biztosítása szempontjából lehetőleg szűkkörű legyen és fele részben külföldi tagokból álljon. A kongresszusra meghívotnak a külföldi államok (és pedig néhány tengerentúli állam is) továbbá a nevezetesebb külföldi gazdasági egyesületek és ama külföldi elismert gazdasági szaktekintélyek, kiktől a felvetett kérdés megvilágítását lehet várni, a belföldről az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tíz taggal, a gazdakongresszus öt taggal lesz képviselve és ezenkívül a nagyobb vidéki gazdasági egyesületek is egy-egy taggal képviseltetni fognak. A kongresszust három napra tervezik. Ez idő leteltével Mezőhegyesre tesznek kirándulást. A végrehajtó-bizottság elnöke a miniszter, másodelnökei Desseuffy Aurél gróf, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke és a földmívelésügyi államtitkár. A kongresszusi iroda vezetésével Rodiczky Jenő dr., a földmívelésügyi mi-

niszteriumhoz beosztott gazdasági tanintézeti igazgató bizatott meg.

Népies gazdasági előadás. Sokszor hangoztattuk már a népies gazdasági előadások tartásának fontosságát, melyre első sorban a gazdasági egyesületek, nemkülönben a gazd. tanintézetek tanári kara volnának hivatva. Nem tagadható, hogy egyes gazd. egyesületek e tekintetben jó példával járnak elől s csak a közel multban adtunk hírt arról, hogy a debreczeni gazd. tanintézet egyes tanárai is buzgóan fáradoznak ilyenféle előadások tartásában, de viszont az egyesületek zöme egyáltalán nem méltatja figyelmére e nagyfontosságú ügyet. Annál örvedetesebb, hogy ezen eszmének ma már nemesak egyesületek szegődnek bajnokaiul, de egyes ügybuzgó férfiak is magukéva teszik ez eszmét és iparkodnak azt előmozdítani. Szükség van erre annyival inkább, mert tudvalevőleg kisközségeink olvasni absolute nem akarnak, sőt igen sok helyen — sajnos — nem is tudnak; e mellett irtóznak minden újítástól akár milyen jó legyen is az s makacsul ragaszkodnak az ósdi, elavult, haszontalanoknak bizonyult szokásokhoz. Tudunkkal eddig privát emberek nem tartották szükségesnek ez irányban bármit is tenni s ezért annál nagyobb érdem illeti meg Hajdu István, urad. kasznárt, ki a pestmegyei Valkó községben e hó 19-én a r. kat. iskola tantermében a községbeli kisközségeknél népies előadást tartott a talaj okszerű megmunkálásáról; Hajdu ez alkalommal előadása keretében kiterjeszkedett az elmálás, a talaj keletkezése, a talajfélésekre, a legfontosabb gazd. földmívelő eszközök és sorvetőgépek munkájára, az ősz szántás, mély művelés, gyomirtás stbre. Az előadást az igen nagy számban megjelent kisközségi népiesekkel hallgatták s az előadás végeztével felkérték Hajdu, hogy tanulságos előadását minél gyakrabban ismétlje meg. Mint értesülünk az előadó megígérte, hogy minden évszakban legalább egy ily előadást fog tartani a fontosabb gazdasági kérdésekről, a mit a jelen voltak köztetszéssel vettek tudomásul. r vendünk, hogy Hajdu István gazdatársunk ily buzgalommal mozditja elő a kisközségi ügyét s óhajtanónak tartjuk, hogy minél több követőre találjon.

A cs. kir. osztrák államvasutak új helyi árudijszabása. Jóllehet, az osztrák kereskedelmi miniszter is a vasutügyi tanács megnyitott gyűlésén mondott beszédében beismerte azon tény, hogy az aránylag véve rövid ideig hatályban volt dijszabás megváltoztatása már magában véve kedvezőtlen jelenség, a mennyiben a dijszabási rendszer állandó volta azon jelentőségénél fogva, melylyel a szállítási díjak a modern gazdasági életben az áralakulásra befolyással bírnak, szükségessé teszik ennek további fentartását, mégis — ugymond a miniszter — fontos pénzügyi tekintetel kényszerítették őt arra, hogy 1886. január elsejével a dijszabás felemelése által segítsen elejét venni azon követeléseknek, melyek a közönség részéről részint kényelmi, részint biztonsági és forgalmi tekintetből az államvasutak iránt támasztatnak. A cs. k. osztrák államvasutak folyó év január 1-től érvényes dijszabása az 1883. évben érvényben volt dijszabás alapul vétele mellett dolgoztatott ki; szerkezet tekintetében megegyezik a Nándor eszászár északi vasut, a buschtihradi és aussig-teplitzi vasut tarifáival. Változatlanok maradnak a fennálló kedvezmények és dijszabások a kiviteli forgalmakban, valamint a Levante és keleti forgalomban, Oroszország, Románia, Szerbia, Bulgária és Törökország végre a Trieszttel való forgalomban. Változatlanok maradnak továbbá egyes cikkek fuvardíjai, mint petroleum, szesz és kocsiakománnyokban szállítandó élő állat küldemények. A kiviteli forgalom pedig az által istápolta-

zdasági tanin-

Sokszor han-
sági előadások
e első sorban a
lönben a gazd.
ának hivatta.
gazd. egyesüle-
járnak elől s
k hirt arról.
pintézet egyes
k ilyenmü elő-
az egyesületek
a figyelmére e
örvendetesebb,
nemcsak egye-
de egyes ügy-
szik ez eszmét
i. Szükség van
dvalevőleg kis-
m akarnak, sőt
nem is tud-
ujtástól akár-
caesul ragasz-
szontalanoknak
unkkal eddig
szükségesnek
ezért annál
István, urad.
kó községben
antermében a
s előadást tar-
lásáról; Hajdu
ében kiterjesz-
etkezése, a ta-
zsd. földmivelé-
kájára, az ősi
rtás stbre. Az
megjelent kis-
allgaták s az
Hajdut, hogy
vakrabban is-
k az előadó
kban legalább
a fontosabb
a jelenvoltak
l. rvendünk.
nk ily buzga-
zdák ügyét s
nél több köve-

sutak új helyi
ztrák kereske-
i tanács meg-
ében beismerte
ag véve rövid
s megváltozta
zötlén jelenség,
ndszer állandó
va, melylyel a
lasági életben
árnak, szüksé-
tartását, mégis
ntos pénzügyi
arra, hogy
bás felemelése
a követelések-
ről részint ké-
rgalmi tekin-
támasztatnak.
folyó év ja-
ása az 1883.
ás alapul vé-
erkezet tekin-
esászárs északi
aussig-teplitzi
maradnak a
zabások a ki-
a Levante és
ág, Románia,
ország végre
Változatlanok
ükkek fuvar-
kocsirakomá-
küldemények.
ítal istápolta-

tik, hogy sör, bor, cukor, tojás: közönséges
faáru és lóheremagvának a díjszabásszerű
illetékekből 15% főzelék, üveg, gyümölcs,
papír és vasárúknak 20%, fa és butor-kül-
deményeknek pedig 10%-os árengedmény
kedvezményes szállítása nyújtatik. A fel-
emelt díjtételek nagyságát tekintve az kö-
vetkező: gyorsárú 37-56%, mérsékelt gyors-
árú és I. osztályu teheráru 30-35%. II.
osztály darabáru 5-10%. A) osztályu kocsi-
rak. árú 10-25%. B) 5-17%. C) és 2
bülön díjszabás változatlan I külön díjsza-
bás (liszt- és gabonafélék) 60 kilométertől
nagyobb távolságnál 2 waggononkint; a
kivételes díjszabások tételei és kisebb-na-
gyobb mérvben fel lettek emelve. Azon sűrű
csereforgalomnál fogva, mely országunk és
Ausztia között létezik, a ráutaltság, mely e
két szomszédország között részint termé-
szetszerűleg, részint a megszokottság által
kifejlesztve fennáll, indokoltá teszi, hogy
behatóbban ismertessük ezen tarifát, mely-
ből kitűnik, hogy a tarifák felemelése által
azon árú drágíttatnak, melyeket mi
Ausztiaiból veszünk, avagy ott értékesítünk,
míg az orosz, szerb, román stb. árú az
eddig igit is igen olcsó vitelberek mellett
szállítatnak. Nem tudjuk, van-e az illetékes
köröknek tudomásuk ezen bennünket köz-
vetve sujtó tarifaemelésről; ha nincs, ugy-
vegyék tudomásul; ha van, ugy intézkedje-
nek, hogy az eddig változatlanul fentartott
tarifák szintén felemeltessenek, de nem a
felemelt perezentációhoz viszonyítva, ha-
nem azon távolsághoz képest történjék a
felemelés, a mely távolság az ország hatá-
rától kilométerekben számítva, az illető
díjszabásokban tarifálsan [ki van mutatva.
Csakis így lesznek betartva a kereskedelmi
szereződések hűen és igazán, nem pedig az-
által, hogy nagy szállítási kedvezményeket
biztosítunk az árúknak más szerződő álla-
mok rovására, kárára.

Sertésforgalmi intézkedések. A föld-
mivelésügyi miniszternek február hó 21-én
a sertésforgalmat korlátozó, illetve engedé-
lyező rendelete szerint a *sertés-kivétel* Ausztia-
ba minden közigazgatási hatóságnál és min-
den marharakodó vasuti állomáson meg-
tudható feltételek mellett következő magyar-
országi törvényhatóságokból szabad: Abauj-
Torna, Alsó-Fehér, Arva, Bereg, Beszterce-
Naszód, Borsod, Brassó, Csanád, Csik,
Fogaras, Hajdu, (Hajdu-Nánás, H.-Böször-
mény és H.-Sámszon községek kivételével),
Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Liptó,
Máramaros, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Sá-
ros, Szeben, Szepes, Szolnok-Doboka, Torda-
Aranyos, Trencsén, Turóc, Udvarhely,
Ugoosa, Ung, Zemplén és Zólyom várme-
gyék, valamint Arad, Baja, Győr, Kassa,
Maros-Vásárhely és Fiume. Ezen törvény-
hatóságok területéről azonban az élősertések
az egyes osztrák tartományokba *csakis bizo-
nyos városokba* szállíthatók. E városok: 1.
Alsó-Ausztiaiban: Bécs, Bécsujhely, Mödling,
Neunkirchen. 2. *Bukovinában:* Czernovitz.
3. *Csehországban:* Jungbunzlau, Marienbad,
Pardubitz, Neubydzwow, Aussig, Braunau,
Brüx, Budweis, Csaszlau, Falkenau, Gablonz,
Jucin, Karlsbad, Friedland, Leitmeritz, Melnik,
Mühlhausen, Pisek, Raudnitz, Rumburg, Saaz,
Smichov, Teplitz, Tetschen, Deutschbrod,
Trautenau, Prag w. s., Holeschowitz, Reichen-
berg, Eger, Königinhof, Kaaden, Graslitz,
B.-Brod, Karolinenthal. 4. *Galicziában:* Krakau,
Podgorse, Neusandec, Tarnen, Jaroslau,
Przemysl, Stryj, Stanislaw, Kolomea, Zaybusch.
5. *Dalmáciában:* 6. *Felső-Ausztiaiban:* Gmun-
den, Ischl, Linz, Steyr. 7. *Karinthiában:*
Villach. 8. *Krajnában:* Laibach. 9. *Morva-
országban:* Mährisch-Schönberg, Mährisch-
Trübau, Sternberg, Holleschau, Luudenburg,
Neutitschein, Nikolsburg, Prossnitz, Brünn
és Mährisch-Ostrauben (a marha-vásártéri
kirakóhely) Olmütz. 10. *Salzburgban:* Salz-

burg. 11. *Styriában:* Grácz puntigami állomás
és Grácz államvasuti állomás. 12. *Sziléziában:*
Troppau, Bielit, Freudenthal, Jägerndorf és
Teschen. 13. *Tirol és Vorarlberg:* Bozen,
Bregenz, Rovereto és Trient. 14. *Tengerpart-
vidéken:* Póla, Trieszt. Magyarország többi
területéről nevezetesen: a) *Vármegyék:* Arad,
Bács-Bodrog, Baranya, Bars, Békés, Bihar,
Csongrád, Esztergom, Fejér, Gömör, Kishont,
Győr, Heves, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok,
Kolozs, Krassó-Szörény, Komárom, Moson,
Nyitra, Nógrád, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Po-
zsony, Somogy, Sopron, Szabolcs, Szatmár,
Szilágy, Temes, Tolna, Torontál, Veszprém,
Vas, Zala. b) *Városok:* Arad, Baja, Buda-
pest, Debreczen, Hódmező-Vásárhely, Kec-
kemét, Kolozsvár, Komárom, Nagy-Várad,
Pancsova, Pécs, Pozsony, Selmeczbánya,
Sopron, Szatmár-Németi, Szabadka, Szeged,
Székesfehérvár, Temesvár, Ujvidék, Versecz
és Zombor, továbbá: Hajdu-Nánás, Hajdu-
Böszörmény és Hajdu-Sámszon községek te-
rületéről a sertések egész Ausztia területére
való bevitelre tilos, ezen lezárt területekről
azonban a sertések Bécsbe a Produktiv-
Gesellschaft der Wiener Fleischelcher ezimű
szövetkezet, valamint Ziegler József és Harlik
Alajos bécsi hentesek vágóhidjaira bevihe-
tők, azonban külön kérvények alapján a
földmívelésügyi miniszter az osztrák belügy-
miniszternél esetről-esetre külön engedélyek
adása iránt is közbe jár egészséges szállít-
mányoknak a bécs-szent marxi szabad vásárra
bocsátása ügyében. A Csongrád vármegyei
sertések *Alsó-Ausztia*ba való szabad bevitelre
továbbra is meg van engedve. *Németországba*
csupán München és Nürnberg városok vágó-
hidjaira vihetők ki zár alatt nem lévő köz-
ségekbeli sertések. A *budapest-Ferencvárosi*
vasuti állomás petrolerakodójára azonnali
levágásra szánt sertéseket csak zár alatt lévő
községekből lehet szállítani. *Győrbe* csak oly
sertéseket lehet szállítani, melyek 10 napon
át járványmentes községben állottak, ha ezt
a községi előjáróság a marhalevélen igaz-
olja és az illetékes ker. állami állatorvos
ezeket a sertéseket a felrakáskor egészsé-
geseknek találja. *Közbányára* sertések bevitelre
egyelőre tilos. *Leszart sertések földarabolatlan*
állapotban (sertésűs) Magyarország egész
területéről, tehát még a zár alatt lévő köz-
ségekbeli is bevihetők Ausztiaiba, ha a vágó-
hidi biztos igazolja, hogy a leölt sertéseket
leölt előtt és után is megvizsgálta és telje-
sen egészségeseknek találta. Ily igazolványok
mellett a leszart sertések szétarabolatlan
állapotban, vasuton jelenleg kizárólag csakis
az alább felsorolt ausztiai városokba vihe-
tők be: 1. *Alsó-Ausztiaiban:* Baden, Bruck
a/L., Bécs-Szt-Marx, B. Staatsbahnhof, Bécs,
Nordbahnhof, Bécs-Gross-Markthalle, Bécs-
ujhely, Florisdorf, Inzersdorf, Korneuburg,
Krems, Laa a/d. Thaya, Matzleinsdorf, Möd-
ling, St.-Pölten, Stockerau, Waidhofen a/d.
Ibbs. 2. *Bukovinában:* Czernovitz. 3. *Cseh-
országban:* Asch, Aussig, Budweis, Eger,
Gablonz, Holeschowitz, Pilsen, Prag, Pribram,
Reichenberg, Böhm, Leipa, Graslík, Laun,
Raudnitz, Tetschen. 4. *Galicziában:* Krakau,
Podgorse, Neusandec, Tarnav, Jaroslau,
Przemysl, Stryj, Stanislaw, Kolomea, Lem-
berg. 5. *Dalmáciában:* 6. *Felső-Ausztiaiban:*
Gmunden, Ischl, Linz, Steyr, Wels. 7. *Karinthiában:*
Villach. 8. *Krajnában:* Laibach (déli vasutállom.). 9. *Morvaországban:* Auspitz,
Austerlitz, Ungarisch-Bród, Brünn, Budwitz,
Ebenschütz, Freiberg, Gaya, Goeding, Halle-
schau, Hradisch, Jarmerits, Iglau, Kajetein,
Kremsier, Kromau, Leipnik, Lundenburg,
Mistek, Müglitz, Napajedl, Neutitschein,
Nikolsburg, Olmütz, Mährisch-Ostrau, Prerau,
Prossnitz, Schönberg, Seelovitz, Sternberg,
Strassnitz, Tischnowitz, Mährisch-Trübau,
Weisskirchen, Wischau, Znaim, Zwittau. 10.
Salzburgban: 11. *Styriában:* Grácz puntigami
állomás, Grácz államvasuti pályaudvar. 12.

Sziléziában: Bielit, Freudenthal, Jägerndorf,
Teschen, Troppau, Freiwaldau, Friedek,
Wagstadt, Wigstadt, Würbenthal. 13. *Tirol-
ban és Vorarlbergben:* Bozen, Bregenz, Trient,
Rovereto. 14. *Tengerpart vidékén:* Póla, Trieszt.

Liszt-kivételünk istápolása. Dániel Ernő
kereskedelemtügyi miniszter a magyar liszt-
kivételnek a nyugati külföldre, különösen
Angliába való lehető fentartása, illetve fo-
kozása, valamint ezen jelentékeny, évente
6-7000 kocsiállományu szállítmánynak a
fiumei irány és kikötő részére való megtar-
tása érdekében a Fiumén és Gibraltáron tul
fekvő piacokra szállítandó liszt után a folyó
évre felette olcsó díjtételeket engedélyezett,
és pedig a Budapest-jobbparti állomásokról
100 kilogrammonként 50 krt és a balparti
állomásokról 53 krt; a Budapest mögött
fekvő vidéki malomállomásokról pedig ezen
leszállításnak megfelelően 100 kilogrammon-
ként 40 krnyi visszatérítést. Ennek fejében
a malmok kötelesek a fentemlített piacokra
rendelt összes liszt-küldeményeiket Fiumén
át irányítani nevezetesen pedig az olcsóbb
galaczi irányt mellőzni. E mellett a malmok
arra nézve is adtak kellő biztosítékot, hogy
üzemüket évközben nem fogják közös meg-
állapodás útján megszorítani. A fiumei
tengeriforgalom szempontjából is nagyjelen-
tőségű és messzemenő e viteldíjkezdemények,
a milyenek tudunkkal ilyen mérvben még
eddig sehol és semmiféle áru után nem en-
gedélyeztettek, visszahatólag folyó évi január
elsőjével lépnek életbe és ezekkel egyidejűleg
eddig fennállott ezen kedvezmény is meg-
újítatik, mely szerint a magyar királyi
államvasutokon Budapestre a malmok részére
szállított buza után 100 kilogrammonként
6 kr. visszatérítetik, ha Fiumén át hasonló
mennyiségű liszt exportáltatik egyéb, mint
a fentebb említett rendeltetésű, tehát a
Földközi-tenger (Olaszország, Dalmácia stb.)
kikötőibe szállított küldeményeknél.

**A kereskedelmi miniszter és gyapju-
aukeziók.** Dániel Ernő kereskedelmi minisz-
ter budgetje előterjesztése alkalmából a kép-
viselőházban e hó 20-án a következő sza-
vakkal emlékezett meg a budapesti gyapju-
aukeziókról: Előnyösnek tartom azt a kez-
deményezést, mely a mult évben itt Buda-
pesten történt azzal, hogy gyapju-aukeziók
rendeztettek és oly módon kívánom ezt
támogatni, hogy Budapest egy európai fon-
tosságú piacza legyen a gyapjunak. Ugy
gyapjutermelesünk, valamint gyapjukereske-
delmünk gyarapodása érdekében csakis ki-
vánatos, hogy a miniszter ezen helyesléssel
fogadott óhajtaása tényleg meg is valósuljon.

**A Magyar Közgazdasági Társaság szo-
cziológiai szakosztálya** 1896. február hó 25-én,
d. u. 6 órakor, a társaság saját helyiségé-
ben (IV., Ferenciek bazára, 2. lépcső I. em.)
ülést tart, melynek tárgya *Sugár Ignác elő-
adása: Vidéki városaink helyzetéről.*

Kert- és szőlőmunkás-tanfolyam. A
„Felsőmagyarországi kertészeti egyesület”
elnöksége a következő felhívást intézi a
gazdaközönséghez: „Miután a Felvidék föld-
birtokos osztálya éppen nem vagy csak oly
áldozatok árán juthat oly egyénekhez, kik
1-2 hold terjedelmű kert-, illetve szőlőtele-
peiket kezelni, vezetni s fentartani képesek
legyenek, a „Felsőmagyarországi kertészeti
egyesület” egy „kert- és szőlőmunkás-tan-
folyam” életbeléptetését határozta el, czélul
tűzvéni ki a tanfolyam növendékeit — tisz-
tán gyakorlati uton — a kert- és szőlőmive-
lésben annyira kiképezni, hogy ezek a föld-
birtokosok ez iránti igényeiket kielégíteni
képesek legyenek. Az egyesület szerény
anyagi viszonyai következtében ezuttal még
nincs azon helyzetben, hogy a tanfolyam
összes növendékeit ingyenes ellátásban ré-
szesíthetné, ez okból a gazdaközönséghez
fordul oly felhívással, hogy a mennyiben ily
kisebb terjedelmű kert-, illetve szőlőtelepet

önállóan kezelni képes munkásokat szükségelnének s a mennyiben arra hivatott egyéneket e tanfolyamon kiképeztetni óhajtanának, ebbeli szándékukat az egyesület titkári hivatalával (Kassa, fő-uteza 84.) közölni kegyeskedjenek. A tanfolyam márczius 1-én kezdődik s október 31-én nyer befejezést. Egy-egy növendék kiképeztetésével járó költségek (oktatás, lakás, élelmezés) havonként 10 frtot tesznek ki.

Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok számára. A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben f. é. márczius hó 6-tól 20-ig szeszfőzői tanfolyamot rendeznek szeszgyártulajdonosok és gazdatisztek részére. Ezen tanfolyam feladata megismertetni a résztvevőket a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokkal, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtásával s a moslék értékesítésével. A tanfolyamon részt vehet minden szeszgyártulajdonos és gazdatiszt, a ki legkésőbb 1896. márczius 5-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál személyesen jelentkezik s 20 frt tandíjat lefizet.

Pályázat. A „Felsőmagyarországi kertészeti egyesület“ évi márczius hó 1-től kezdődőleg 8 havi tartamra egy *kert- és szőlőművelés-tanfolyamot* nyit, ezúttal tűzvén ki a tanfolyam növendékeit tisztán gyakorlati uton a kertészet és szőlőművelésben annyira kiképezni, hogy azok oly földbirtokosok igényeit, kik kisebb — egy két hold — terjedelmű kert, illetve szőlőteleppel bírnak, ez irányban kielégíteni képesek legyenek. E tanfolyam négy növendékének kiképeztetési költsége az egyesület gondoskodását képezvén, ez ingyenes helyekre az egyesület pályázatot hirdet. A tanfolyamra felvételt óhajtóktól megkivántatik: 1. erős, egészséges, munkára teljesen alkalmas testalkat; 2. 28 évet meg nem haladott életkor; 3. a magyar nyelvnek bírása szóval és írásban s a számolás alapműveléseinek tudása; 4. kifogástalan erkölcsi előélet, bizonyítva azon község előjáróságától, melyben a növendékek a tanfolyam megkezdése előtt laktak; 5. nőtlenség. Oly egyének, kik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek vagy az alól felmentettek: a felvételnél elsőbbségben részesülnek. A tanfolyam tartama alatt a növendékek lakás, élelmezés s hetenként egy korona jutalomban részesíttetnek; kiképzésük gyakorlati uton történik; elméleti oktatást csak vasárnap délelőtt nyernek; a magyar írás, olvasás és számolásból; a tanfolyam befejeztével vizsgálatot tesznek s bizonyítványban részesülnek. Kellőleg felszerelt kérvények f. évi február hó végéig az egyesület titkári hivatalához (Kassa, fő-uteza 84.) nyújtandók be.

Bikakiállítás és bikaárverés Komárom-megyében. A Komáromi Gazdasági Egyesület márczius hó folyamán 3 helyen rendez tenyészbikakiállítást és árverést, még pedig márczius hó 3-án *Komáromban*, márczius hó 6-án *Tatán*, márczius hó 6-án *Perbetén*. Ha valaki nagyobb számú eladó állatokkal rendelkezik, s az árverési helyek egyikére sem volna képes azokat elővezettetni, kívánságára az egyesület által külön megállapított határnapokon gazdaságában is rendezhető külön kiállítás és árverés. A tenyészbikakiállítás és árverés szabályzata szerint a tenyésztésre alkalmas bikák mindenekelőtt a járási tenyészállatvizsgáló-bizottságok által tenyészvizsgálóval láttatnak el; azután az egyesület vásárlóbizottsága jegyzőkönyvileg megállapodásra jut a bika tulajdonosával a tenyészbika árát illetőleg, a melyet ha az árverésen felemelnek, a becsáron felül elért ár felerészben az egyesület javára esik; ellenben, ha az árverésen a bika alacsonyabb áron kel el, 20 százalékig azt az egyesület pótolja; végül azok a tenyészbikák, a melyeknek árát illetőleg az egyesület ráfizetett, a községeknek csak oly nyilatkozat ellené-

ben fognak kiadatni, hogy azokat megfelelő gondozással 3 évig tenyésztésre alkalmazzák, ellenkezőleg bármely hanyagság esetén az árkülönbözetet a község az egyesületnek megtéríteni tartozik.

Magyar-osztrák vasutigazgatói értekezlet. A márczius elején tartandó vasutigazgatói értekezleten az osztrák államvasutak igazgatósága fog elnökölni. Ez alkalommal három elvi jelentőségű tárgy kerül napirendre. Nevezetesen indítványozni fogják, hogy a vasutak köteleztessenek olyan esetekben, a mikor valamely felszólamlást hat hónap alatt sem intéznek el, a visszatérítendő összeg kamatait az érvényben levő bankráta után számítva a fuvardíj megfizetése napjától számítva megfizetni. A magyar és osztrák vasutigazgatóságok ezt a javaslatot ismételtén visszautasították és megígérték hogy a reklamációk elintézését meggyorsítják. Minthogy azonban ez sem használt, az osztrák vasuti miniszterium és a magyar kereskedelmi miniszterium egyetértőleg sürgetik ennek a javaslatnak elfogadását. A másik javaslat a határszéli vámkezelésről szól. Az orosz kormány ugyanis a vámkezelési rendszabályokat nagyon megszigorította. A harmadik nagyon fontos tárgy, az áruk egységes osztályozását akarja Németország számára. Egy modus vivendit keresnek tehát, a mely lehetővé tegye a magyar-osztrák és német áruosztályozást, illetve az áruterminologia egyesítését.

Margarin-gyártás Hollandiában. Sehoh a világon nem úzik oly nagyban a margarin-gyártást, mint Hollandiában, hoi ez a foglalkozás óriási kiterjedést és jelentőséget nyert. Így p. o. Rotterdamban van egy margarin-gyár, a mely egynapra 200 munkást foglalkoztat s 10,000 tehén tejét használja fel. Ezen tejmennyiséget mintegy 2000 kisebb mezőgazda szolgáltatja. Osz városa hol a lakosok száma mintegy 6000, majdnem kizárólag margarin-gyártásból él. A gyártott óriási készletnek mintegy 16%-át maga Hollandia fogyasztja el; a kivitel évenként körülbelül 65.600 tonna. Ujabbán azonban az ausztráliai fagyasztott természetes vaj, melyet óriási mennyiségben szállítanak Európába, nagy versenyt csinál Hollandiának.

Orosz sertések Németországban. Berlin nagy állatkereskedői jó ideje panaszkodják már a sertések áresökkenését, melylyel a rengeteg nagy mennyiségben fölhozott orosz sertéseket okolják. Ezek a szállítmányok már öltök alakban hozatnak a piacra, miután előbb Myslovitz, Kattovitz, Beuthen és Tarnovitz vágóhidjaira szállítják. Ezen felső sziléziai városok engedélyt nyertek orosz sertések behozatalára, mert ezen kerületekben szükséges husmennyiség egyébként nem volt fedezhető. Most ezekből a városokból hetenként ezer meg ezer métermázsza sertéshust szállítanak minden irányba, különösen pedig Berlinbe. A szétküldött hus jobbára silányabb minőségű, csontos áru, mely olesóságánál fogva lenyomja a jobb értékűek árát is. Az érdekeiben sértettek arra is hivatkoznak, hogy az említett felső-sziléziai városok nem abból a czélból kérték és kapták az engedélyt, hogy elárasszák hussal Németország összes piacait, hanem hogy az iparkerületek szükségleteit fedezzék, mert ha orosz sertést óhajt Németország illetve Berlin, az ország többi részei vagy a főváros kérhetik maguk részére a behozatal engedélyezését. Hogy a berliniek panaszai nem alaptalanok, bizonyítja az áruforgalmi statisztika, mely szerint 1895. január—november hónapjaiban jóval többet szállítottak be az orosz sertésekből a felső-sziléziai városokba, mint a mennyi behozatali átlag esik az utolsó évekre. A behozatali engedélylyel való visszaélés annál inkább elítélendő, mert a sertésár az utóbb években folyton esőkkent és berlini jegyzés szerint a sertés 50 kgramm élősúly szerint, 20 százalék

tárával legmagasabb árban a következő volt: 1890: 57.85 márka, 1891: 51.10 márka, 1892: 55 márka, 1893: 54.50 márka, 1894: 50.90 márka, 1895 november: 45.20 márka. Ez okból a német gazdák közlönye a „Deutsche Tageszeitung“ a behozatali engedély visszavonását követeli annál inkább, mert ez nemcsak az áralakulásra hat kártékonyan, hanem veszélyezteti a németországi állatállomány egészségét is, mert Oroszországban nincs rendszeres állategészségügyrendőri felügyelet, a száj- és körömfájás pedig Oroszországban nagy mértékben pusztít.

A tuberkulin beszerzési forrása mindkét Mecklenburg számára. A tuberkulózis napról-napra erősebben terjed a szarvasmarhák között. A beteg, vagy gyanús állatok kiközösítése a nyájból, mely egyike a legjobb óvszereknek, az által van nehézzé téve, hogy a Koch-féle tuberkulin, mely a leghatásosabb szer, különösen kevésbé felismerhető betegség kezdetén, a kereskedelemben igen drága. A mecklenburg-schwerini miniszterium orvosügyi osztálya közreműködésének köszönhető, hogy Schwerinben V. Haache gyógyszerészára már most a tuberkulint az állatorvosok számára Mecklenburg Schwerinben és Mecklenburg-Strelitzben olesó áron adja. Azon állatorvosok, kik igénybeveszik az adott kedvezményt és veszik a tuberkulint, kötelesek egy meghatározott formula szerint beoltási táblázatokat vezetni.

Tavaszi katonai lóvásárok. A tavaszi katonai lóvásárokat a f. évben következő sorrendben fognak megtartani: 1. csoport. Tata márczius 16., Győr márczius 18., Duna-Szerdahely márczius 20., Galantha márczius 22., Perbete márczius 24., Esztergom márczius 27., Nagy-Salló márczius 30., Léva ápril 1. 2. csoport. Lovasberény márczius 16., Székesfehérvár márczius 18., Enyig márczius 20., Veszprém márczius 21., Kis-Czell márczius 23., Kapuvár márczius 26., Pápa márczius 28., Lázi márczius 30. 3. csoport. Nagy-Perkátá márczius 16., Sárosd márczius 18., Czece márczius 20., Pinczehely márczius 21., Hőgyész márczius 23., Dombóvár márczius 26., Kaposvár márczius 28., B.-Szt.-Lőrincz márczius 30., 4. csoport. Kisvárdá márczius 16., Nyiregyháza márczius 17., Hajdu-Nánás márczius 19., Püspök-Ladány márczius 21., Kunhegyes márczius 23—24., Török-Szt-Miklós márczius 26., Turkeve márczius 28., Dévaványa márczius 30., Füzes-Gyarmat ápril 1., Mező-Berény ápril 3., Nagy-Szalonta ápril 7., Nagy-Várad ápril 9., Székelyhid ápril 11., Ér-Mihályfalva ápril 13., Nagy-Károly ápril 14—15., Szatmár-Németi ápril 17—18. 5. csoport. Nagy-Körös márczius 16., Czegléd márczius 18., Szolnok márczius 19., Szarvas márczius 21., Békés-Csaba márczius 23., Arad márczius 26., Lovrin márczius 28., Nagy-Szent-Miklós márczius 30., Nagy-Kikinda márczius 31., Basahid ápril 2., Zombolya ápril 4., Temesvár ápril 7., Károlyfalva ápril 9., Mramorak ápril 11., Bresztovác ápril 13., Franzfeld ápril 15., Glogon ápril 17. 6. csoport. Jász-Apáti márczius 16—17., Heves márczius 19., Tisza-Nána márczius 21., Hatvan márczius 23., Gyöngyös márczius 24., Mező-Kövesd márczius 26., Mező-Csát márczius 28., Miskolcz márczius 30., Tornalja ápril 1., Rima-Szombat ápril 3., Forró ápril 7., Eperjes ápril 9., Töketeres ápril 11., Sátoralja-Ujhely ápril 13., Ungvár ápril 15. 7. csoport. O-Beese márczius 16., Zombor márczius 18., Bács-Almás márczius 20., Baja márczius 21., Kalocsa márczius 23., Szabad-szállás márczius 26., Kis-Körös márczius 28., Kis-Kun-Halás márczius 30. Nagylak április 1., Megyes-Bodzás április 2., Kun-Agota április 4., Orosháza április 7., Hódmező-Vásárhely április 9., Szentes április 11., Sándor április 13., Szabadka április 15. 7. csoport. Deés márczius 16., Gyéres márczius 17., Maros-Vásárhely márczius 19., Kőhalom

ÉVFOLYAM.

következő volt: 10 márká, 1892: 1894: 50.90 20 márká. Ez nyé a „Deutsche engedély vissza- kább, mert ez at kártékonyan, országi állatáll- Oroszországban észségügyrendőri rőmfajás pedig ben pusztít.

si forrása mind- A tuberkulózis ed a szarvasmar- gyanus állatok egyiké a leg- an nehezzé téve, mely a legha- esbő felismerhető edelemben igen rini miniszterium üködésének kö- ben V. Haache tuberkulint az lenburg Schwet- relitzben olesó k, kik igénybe- yt és veszik a meghatározott ázatokat vezetni.

árok. A tavaszi éyben következő atni: 1. csoport. rézius 18., Duna- lantha márczius Esztergom márc- zius 30., Léva ny márczius 16., Enyig márczius , Kis-Czell már- s 26., Pápa már- s 3. csoport. Nagy- d márczius 18., hely márczius 21., novár márczius . B.-Szt.-Lőrincz svárda márczius 17., Hajdu-Nánás ny márczius 21., -24., Török-Szt- eve márczius 28., zes Gyarmat ápril gy-Szalonta ápril ekelyhid ápril 11., gy-Károly ápril ápril 17-18. 5. us 16., Czegléd zius 19., Szarvas a márczius 23., n márczius 28., us 30., Nagy-Ki- d ápril 2., Zsom- ril 7., Károlyfalva 11., Bresztovác 15., Glogon ápril márczius 16-17., -Nána márczius yöngyös márczius s 26., Mező-Csát zius 30., Tornalja ril 3., Forró ápril erebes ápril 11., Ungvár ápril 15. us 16., Zombor márczius 20., Baja zius 23., Szabad- örös márczius 28., 0. Nagylak április 2., Kun-Agota á- . Hódmező-Vásár- orilis 11., Sándor lis 15. 7. csoport. es márczius 17., s 19., Kóhalom

márczius 11., Brassó márczius 23., Seps- Szt.-György márczius 24., Zabola márczius 26., Nagy-Szeben márczius 28.

II. Magyar osztályorszátek. Első osztályú sors- jegyeknek a II. osztályra való megújítása a sors- jegyeknek jelzett elárusítóknál, kiknél a sorsjegy vásároltatott, az I. osztályú sorsjegy visszafizetése és a megújítási díj — 1 egész sorsjegy: 20 frt. — 1 fél: 10 frt. — egy tízed: 2 frt. — és egy hu- zad: 1 frt. — befizetésével legkésőbb márczius 1-éig eszközözendő. Az I. huzárnál ki nem sorolt, mindhárom osztályra érvényes teljes sorsjegyek megújításának szüksége fenn nem torog, ezek minden további nél- kül a II. és III. osztályban is résztvesznek

Uradalmak, földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek alkalmazottaik, illetve a maguk részére rendeljék meg, a nép között terjesszék a

Független Ujság

mezőgazdasági és politikai képes hetilapot.

Előfizetési ára: negyedévre 50 kr., — félévre 1 frt., — egész évre 2 frt.

A „Független Ujság” egyetlen képes mezőgazdasági heti néplap, a mely poli-ikai és szépirodalmi tartalom- al is bír.

A férfiaknak magyar nemzeti politikát, pontos hírt a világ dolgairól és oktatást a helyes mezőgazdaságról: — asszonyoknak leányoknak hasznos és szivnemesítő, mulattató olvasmányt, gyermekeknek mesét, verset, játékokat közöl.

A „Független Ujság” a leghasznosabb és legolcsóbb néplap, mely a nép barátainak és vezetőinek partolását megeremli.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz (Bpest, IX. ker. Köztelek, földszint) küldendők.

Gazdák mindazt, a mire a gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és a legjutányosabban Mauthner Odön budapesti magkereskedéséből szerezhetik be, mely ide vonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése a „Köztelek” részére.)

Budapest, 1896. február 22-én.

Az időjárás a lefolyt hét nagyobb részében száraz és derült volt és csak a legutóbbi napokban lett szeles és boros. A hőmérséklet ennek megfelelő- leg kezdetben enyhe, később ismét hideg lön és ugy napközben mint éjjel is erős fagy volt észlelhető, mely, tekintetbe véve azt, hogy a vetések hótakaró nélkül vannak, könnyen káros behatással lehet. A vizállás tartósan esőkken s a Duna nagyobb részé- ben jégmentes. Külföldön az időjárás szintén száraz és hűvös volt, csupán Anglia jelentett esőzést.

A külföldi piacok üzletmenetében a legutóbbi 14 nap alatt lényeges változás történt: a kedvezőbb hangulat, az élénkebb forgalom és jobb fogyasztás megszűnt és a hangulat mindenütt teljesen ellany- hult. Amerikában most tűnik ki, hogy az argentiniai termés gyengeségéről szóló tudósítások tulzottak és az eredmény távolról sem volt oly gyenge, mint azt feltételezték. Hozzájárult ehhez a haussierk nagyobb- mérvű realizációi, minek folytán árak fokozatosan

esökkentek. Az európai piacokon hiányzik az im- pulzus, mely az üzletet kedvezően befolyásolná és így ezek is határozottan lanyhák. Angliában az elég bő kínálat dacára a forgalom a legszűkebb korlátok között mozog és árak 1/2-1 sh. mentek vissza. Né- metország 2-2.50 m. olcsóbb árakat jelentett, bár utóbb valamivel javult és Franciaország is, mely a legutóbbi napokig szilárd maradt, kénytelen volt az általános áramlatnak engedni. Németalföld és Bel- giumban gyenge üzlet volt, alig tartott árak mellett, miglen a Svájcban határozottan esőkkenő volt az irányzat.

A mi piacunkon a vevők állandó tartózkodása folyán lanyha volt a hangulat és ugy kenyérmagvak mint takarmánycikkék is árcsökkenést tüntettek fel. Az üzleti hét részleteiről következőket jelent- betjük

Buza gyengén volt ugyan kínálva, a malmok vételkedve azonban szintén minimális maradt. A lanyha külföld, esőkkenő határidőpiacunk és az arány- lag enyhe idő a vevőket tartózkodóvá tette és későbbi szállításra sem mutatkozott vásárlási hajlam. Az árak így fokozatosan teljes 10 krral lettek olcsóbbak és bár a hangulat a hét vége felé barátságosabbnak mutatkozott, árjavulás nem volt kereszttől vihető. A forgalom kb. 80.000 mm-ra rug, a heti hozatalok 57.000 mm. tesznek ki.

Rozs éhéten is ianyha maradt. A fogyasztás teljesen tartózkodó volt, kivételi czélokra pedig vajmi keveset vásároltak. Az eladott kb. 4500 mm. a mult héthez képest 10-12.50 krral olcsóbb árakon kelt el és budapesti paritásra 6.27 1/2-3 1/2 frt. helyben 6.40 frtig fizettek minőség szerint.

Árpa (takarmány és hántolási czélokra továbbra is el van hanyagolva és csak néhány kisebb tétel adatott el 5 krral olcsóbb árakon. Minőség szerint 4.80-5.05 frt cassa érhető el ab Budapest.

Zab mérsékeltlen van kínálva, azonban a keres- let sem élénk és így árak — a multéhoz képest — változatlanul tarthatnak fenn magukat. Prima áru hiányzik. Szűz és tisztaság szerint 6.—6.35 frtot fizettek ab Budapest.

Tengeri csak gyengén van forgalomban, mert eladatlan áru alig érkezik, a vidék egyes részein pedig aránylag magasabb árakat fizetnek. Néhány waggon Kőbányán 4-20 rt, gyárosoknál Budapesten 4-15 frtért el. Egy hajórakomány márcziusban szállítandó tengeri szeszégetőknél 4-10 frton adatott el ab Budapest. Ujvidéki paritásra 3-75-7 1/2 frt, bánáti és bácskai állomásokon 3-65-3-75 frtot fizettek.

Olymagvak: Káposztarepceben alig volt üzlet. 9-9-75 frt, banitirepce 8-50-8-85 frton kelt el, vad- repce 4-25-4-50 frt, gomborka 8-8-25 frton jegyez. Káposztarepce 1896 aug-szeptemberre a hét vége felé csendesebb és 11-40 frt után 11-30-11-35 forintal zárul.

Hüvelyesek: Babban éhéten sem volt üzlet és árak továbbra is csak névlegesek: trieurózt aprószemű ab Gyöngyös-Félegyháza 8-70, febor ab Baja, Mohács, Zombor 8-0, barna ab Nagy-Károly 6-40t erdélyi 7-7-20 állomásokon átvéve. Büköny 5-75-6—, Mihar 5-75-6-25, Kendermag 8-75-9—, Lennag prima áru kereset 9-25-9-75 frt ab Budapest. Köles keresetebb 5-40-60 frt helyben.

Veteménymagvak: Vöröshere és luczerna állandóan csendes és alig van forgalom. Bánáti aprószemű herét 26-28, erdélyit 30-31, felvidéki nagyszeműt 31-33, Luczerna magot 26-35 frttal jegyünk minőség sze- rint ab Budapest. Baltacim 8-75-9-25.

Napi jelentés 1896. február 21.

Készbuát ma gyengén kínáltak, a malmok az ujabban telies jellegűvé vált időjárás folytán, jobb vételkedvet tanúsítottak, az irány valamivel megszi- lárdult: ellett körülbelül 10,000 métermázsza néhány krajczárral magasabb árak mellett.

Buzában következő eladások történtek:

Table with columns for location (Tiszavidéki, Pestvidéki), quantity (100 mm, 81 kg), and price (7-27 1/2 frt 3 hora, etc.)

Table with columns for location (Fehérmegyei, Bácskai, Raktárúru, Szerb) and price (300, 100, 1070, 3000, 100, 1900, 4800, 3000, 1500)

Készruzs-csekély forgalom mellett 2 1/2 krral szilárdabb 6-35 frton pesti paritással kelt el.

Árpa üzletelen, csakis etetési czélra van kevés kereslet.

Tengeri helyben változatlan, állomáson a kínálat kicsi, a követelések nagyok.

Zab tartott. Erőtakarmányok változatlanok. Határidők tartottak voltak, csak repeze lanyhább hősésre.

Table with columns for location (Tavaszi buza, Őszi buza, Tavasz rozs, Őszi rozs, Uj-tengeri, Tengeri jul-aug., Tavasz zab, Repeze aug-szept-re) and price (6-88-6-90, 7-15-7-18, 6-35-6-37, 6-03, 4-34, 5-98, 11-10-11-05)

Szeszület.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére.)

Változatlan irányzat mellett a szeszáruk a hét- nek elején a mulheti zárlatjegyzés szerint záródnak. Elészítéseszenben valamivel élénkebb volt az érdeklő- dés és e ezikkben azonnali, valamint későbbi szállí- tásra rendelések 52 frtig lettek eszközölve.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz ismét jobban lett kínálva a hét elején és élénk vételkedv mellett szeszkereskedők és finomít- gyárak által kont nyerssz 13-50-13-75 frtig lett vá- sárolva. Erdélyi állomásokhoz szállítva üzlet nem létesült.

Gallicziból kontingens finomított szeszt 14-75 frtig kínáltak ottani állomásokhoz szállítva, de üzlet a magas ár folytán nem létesült.

Moravaszárból exkontingens szeszt ottani állo- másokhoz tárfolyokban szállítva 11-25-11-50 frtig ki- náltak azonnali és későbbi szállításra.

A kontingens nyersszesz ára Budapestén 14-40-14-60 frt.

Bécsi jegyzés 14-70-14-80 frt kont. nyersszeszért. Prágai jegyzés 50-20-50-30 frt adózott bur- myaszeszért.

Troppai jegyzés 50-50-50-75 frt adózott fino- mitott szeszért.

A kivitelt 201 q szeszt vásárolt, mely Fiumén át Üsküb lett szállítva. Fiumébe 108 q szesz érkezett Magyarországból.

Vidéki szeszgyárak közül: Győr, Lugos, Arad, Temesvár, Baja, Kenyermező változatlanul, a többiek 13 krral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak éhéten: Finomított szesz 51.50-51.75 frt, elészítés-szesz 51.75-52— frt, nyers- szesz adózva 51.50-51.75 frt, nyersszesz, adózatlan 13.—13.50 frt. Denaturált szesz 18.25-18.50 frt.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélküli budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzűzetés mellett értendők.

Szárazmoslék: 5.40-5.50 forintig kelt el kisebb tételenként 100 kilonként zsák nélkül budapesti vasút- állomáshoz szállítva.

Élelműcikkék a budapesti helivasáron. 1896. év február 25-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a háltéren. A fővámtéri, Ferencz József- rakparti és baltéri piacra 6 helybéli halász és halkereskedő által 36 q. 6 vidéki kocson — q, összesen 37 q kevert hal bozatott. A vásár élénk. Az árak métermázsánként 5-10 frttal emelkedtek.

26., Mező-Csát zius 30., Tornalja ril 3., Forró ápril erebes ápril 11., Ungvár ápril 15. us 16., Zombor márczius 20., Baja zius 23., Szabad- örös márczius 28., 0. Nagylak április 2., Kun-Agota á- . Hódmező-Vásár- orilis 11., Sándor lis 15. 7. csoport. es márczius 17., s 19., Kóhalom

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. szám. Tavasz mag-árjegyzékünk megjelenvén, ajánljuk február hó 1-ről kelt üzleti értesítönket a tisztelt gazda- közönség szives figyelmébe és azt kívánatra bérmentve megküldjük.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át: nagy élő 90-100, nem élő 55-75, közép nagy élő 65-80, nem élő 35-55, apró élő 18-30, nem élő 15-20 frt.

Vad. Hozatott a fővámterti piacra vasp. — drb, hajón kb. — drb, kocsin — db, gyalogárusok által kb. 50 db, összesen 50 db. A vásár közép volt. A következő árak jegyeztettek: nyul 1 db — krig, fogoly —, vad réce 90-100, vad lud —, fenyőmadár 1 darab (1 drb) 20-25, Fácány — krig.

Baromfi. Hozatott a fővámterti vaspályán kb. 3600 db, hajón kb. — db, kocsin kb. 1800 db, helybeli árusoktól kb. 2000 darab, összesen kb. 7400 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 150-200, csirke 95-150, (idei kiv. —), kappan hizott 240-300, kappan sovány 200-260, réce hizott —, (idei —) réce sovány —, lud (liba) hiz. 700-850, lud sovány 380-450 (idei —), pulyka hizott idei 500-700, sovány 300-400, gyöngytyuk 140-160, galamb pecsenyének 45-65 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 300 db, kocsin 400 db, gyalogárusok 150 drb., helybeli árusok 800 drb., összesen 1650 drb baromfi. A forgalom közép. Az árak páronként következők: tyuk 130-160, csirke 90-140, idei —, hizott kappan 200-350, sovány 130-140, hizott réce 380-400, sovány réce 150-200, hizott lud (liba) 600-900, sovány lud 380-400, hizott pulyka 500-600, sovány pulyka 300-350, gyöngytyuk —, galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élémi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 900 pár hozatott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke 70-120, kappan hizott 160-200, sovány —, réce hizott 200-400, sovány 140-160, lud hizott 600-800, sovány 400-450, pulyka hizott 500-600, sovány 300-350 krajczárig. A forgalom közép.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 300 db, árak drbja jéréce 80-100, csirke 40-60, kappan hizott 100-120, réce hizott 100-200, félkővér 80-100, lud hizott 300-400, félkővér 200-250, pulyka hizott 250-300, félkővér 180-200, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozatott a fővámterti vaspályán kb. 9000 drb., hajón kb. — drb., 6 kocsin kb. 30000 drb, helybeli árusoktól 40000 drb., összesen kb. 160000 drb. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db.) 2950-3000 kr., 100 drb 230-250 kr., tojás meszes 1 láda (1440 drb) — kr., 100 db. — kr. 1 db — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 2800 drb., kocsin 4000 drb, gyalogárusok 2000 drb, helyb. árusok 12000 darab, összesen 20800 darab friss tojás. A forgalom közép. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 220-230, 40 krért 16-18 drb., 1 láda 1440 drb. 8100-8200, meszes tojás 1 db 2-2 1/2, 100 db 200-210, 40 krért 18-20 db, 1 láda 1440 drb — krig.

Zöldség. Hozatott a Ferencz József-rakpartra vasp. 100 q, hajón — q, kocsin 40 q, helyb. árusok kb. 100 q, ossz. kb. 240 q vegyes zöldség. A vásár l. Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 120-400, 1 q 250-300, petrezselyem 100 cs. 120-400, 1 q 300-600, zeller 100 db 100-360, karalábé 100 db. 60-100, vöröshagyma 100 f. —, 1 q. 350-550, fokhagyma 100 f. —, 1 q. 1000-1200, fehérrépa 100 darab — fejeskáposzta 1 q — krajczárig, vörösrépa 100 darab 50-120 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 200-400, kelkáposzta 100 drb 100-220, vöröskáposzta 100 db 300-600, fejes saláta 100 db —, kötött saláta 100 db —, burgonya 1 q 200-260, fekete retek 100 drb 80-250 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekben k. 120 q, gyalog és helyb. árusok által 33 q, ossz. mintegy 218 q vegyes zöldség. A forgalom közép. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 60-120, 1 q 180-190, fejeskáposzta 100 db 300-600, vöröskáposzta 100 db 400-700, kelkáposzta 100 db 140-250, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db —, kötött saláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöld paprika 100 db —, zöldbab hüv. 1 kg. —, 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöld borsó fejlett 1 lt. — krig.

Gyümölcs. Hozatott a Ferencz József-rakparti piacra vaspályán kb. 100 q, hajón kb. — q, kocsin 40 q, helybeli árusok által kb. 100 q, összesen kb. 200 q vegyes gyümölcs. A vásár lanya volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q 1400-2200, köz. alma 1 q 800-1200, fajkörte 1 q —, közönséges körte 1 q 1200-1400, köz. dió 1 q 1800-2600, szilva magbaváló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q 1300-1500, cseresnye faj 1 kg. —, seresnye köz. 1 q —, meggy faj 1 q —, meggy köz. 1 q —, meggyoró 1 q 1800-2700, gesztenye belföldi 1 q —, gesztenye olasz 1 q 1200-1600, narancs 1 láda 370-650, citrom 1 láda 300-350, füge 1 q 1500-1600 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vaspályán kb. — q, kocsin kb. — q, gyalog és helybeli árusok 20 q, összesen 20 q vegyes gyümölcs. A forgalom közép. Árak a következők: Fajalma 100 db 290-390, 1 kg. 20-25, 1 db 3-4, közönséges alma 100 db 90-190, 1 kg. 14-16, 1 db 1-2, szőlő csemege 1 kg. —, szőlő köz. 1 kg. — krajczárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott a szokott községekben vaspályán — q, kocsin — q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 20 q, összesen kb. 20 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett, árak a következők: fajalma 100 db. —, 1 kg. 25-40, 1 db 3-6, köz. alma 100 db. —, 1 kg. 10-14, 1 db 1-2 krig.

Hideghusvásár az István-téri élémi piacon. 1896. február hó 25-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott Budapestről a szokott községekben: 40 árus 100 drb sertést, — árus 25 drb süldőt, 300 kg. friss húst, 250 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát és 450 kg. hájat.

Vidékről és pedig: A szokott helyekről: 24 árus 253 drb sertést, 12 drb süldőt, 200 kg. friss húst, 550 kg. füstölt húst, — kg. húst és — drb malacozot.

A forgalom igen közepes

Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 44-56, 1 q 4100-4500, süldőhus 1 kg. 60-64, 1 q 5000-5200, füstölt sertéshus 1 kg. 70-72, 1 q 6800-6900, szalonna zsirnak 1 kg. 50-54, 1 q 4700-4800, füstölt szalonna 1 kg. 68-70, 1 q. 5600-5700, háj 1 kg. 56-58, disznósír 1 kg. 62-64, 1 q 5500-5600, kocsonyahus 1 kg. 28-40, füstölt sonka 1 kg. 80-90, 1 q — krajczárig, malacz 1 drb — frt.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. február 25. A székesfőv. vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 86 szekér réti széna, 24 szekér muhar, 25 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma — szekér takarmányszalma, 9 szekér tengeriszár, 7 szekér egyéb takarmány (löhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 800 zsák szecska. A forgalom gyenge. Árak q-ként a következők: réti széna 200-28, muhar új 220-270, zsupszalma 160-180, alomszalma 120-135, takarmányszalma — tengeriszár 150-160, sarju 200-240, szalmaszecska 170-160. Összes kocsi-szám 179, súly 143,200 kg.

Állatvásárok.

Bécsi vágómarhavásár. 1896. febr. 24. (A bécsi marha- és huspénztár jelentése a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 4455 db. Ebből magyar 2760 db, galicziai 865 db, bukovinai 66, németországi 764 db, hizott 3396 db, legelő — db., fiatal 1059 db., ökrök 3102 db, bika 481 db, tehén 810 db, bivaly 62 db.

Szombaton felhajtott 736 darab. A szombati vásár lanya irányzata és az árak esése dacára, a mai vásár élénkebb kereslet és nagyobb vételkedv mellett folyt le. Az árak a múlt héthez képest minden minőségűnél emelkedtek 1/2-1 forinttal métermázsánkt. A felhozott készlet mind elkelt. A konzerv gyárak részére e héten néhány száz darab vásárolták feldolgozás végett.

Árak: prima magyar 36-39 (40) frt, szekunda 31-34 frt, tertia 26-30 frt. Galicziai prima 35-37 50 frt, szekunda 31-34 frt, tertia 26-30 frt. Német prima 38-41 (42) frt, szekunda 33-37 frt, tertia 29-32 frt. Legelőmarha: szerb és magyar 22-29 é. s., rossz minőségű 18-21 frt é. s. Bika 23-35 frt é. s., tehén 22-31 frt é. s., bivaly — frt é. s. (Kizárólagosan élő-sulyra, minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmendezők, hogy egy-egy ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 krért, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások:

Magyar hízó ökrök.

Eladók:

	Ar	Ar
Blau testvérek, Temesvár	38 1/2	36 1/2
Hacker M., Sopron	34	30
Józsefv. spirituszfinomítógyár, Temesvár	37	35
Kellner Dávid, Pápa	37	31 1/2
Löbblé H., Nagy-Váradi	36	34
Löw Sámuel B.-Szt-György	29 1/2	26
Neumann testvérek, Arad	39	35

Erdélyi hízó ökrök.

Eladók:

Br. Bors és társa, M.-Vásárhely 36 — 32

Német hízó ökrök.

Eladók:

Blau testvérek, Temesvár	40 1/2	37 1/2
Frisch F., Versecz	42	38 1/2

Bécsi sertésvásár. 1896. febr. 18-án. Be lett jelentve: 6670 drb. Felhajtás: 2026 drb fiatal sertés, 4552 drb kővér sertés, — drb rideg sertés. Összesen: 6578 drb.

A csekély felhajtás dacára a gyenge kereslet folytán a vásár lefolyása lanya volt.

Árak különként élő-sulyban fogyasztási adó nélkül: prima 43-45 (46) kr., közepes 41-42, könnyű 34-40 kr., fiatal sertés 33-42 kr.

Bécsi szurómarhavásár. 1896. febr. 20-án. Felhozott: 2787 borju, 645 élő sertés, 1569 kizsigerelt sertés, 539 kizsigerelt juh, 2172 bárány.

A borjuárak a múlt héthez képest nem változtak. A sertésekért az élénk kereslet folytán jobb árakat fizettek.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 40-46 kr., prima 48-56 kr., primissima 58-64 kr., élő borju — kr., prima — kr., primissima — (—) kr., fiatal sertés 33-42 kr., kizsigerelt sertés nehéz 42-48 kr., süldő 30-34 kr., kizsigerelt juh 30-40 kr., bárány páronként 5-11 frt.

Bécsi juhvásár. 1896. febr. 20-án. Felhajtás: 1404 drb juh.

Árak: export juh páronként —, raczka —, selejtes juh —.

Párisi juhvásár. 1896. febr. hó 24-én. Felhajtás 15471 drb juh.

A vásár irányzata lanya.

Szerkesztői üzenetek.

Hj. P. B. Duna-Szerdahely. Említett levelét nem kaptuk meg, méltóztassék tehát kérdését megisméltelni. Ujabb kérdésére legközelebb válaszolunk.

F. T. Kishér. Czikkét köszönettel vettük, de kénytelenek leszünk azt kissé megtrövidíteni, mert jelen alakjában hosszadalmas.

D. J. N.-Szénás. Beküldött czikkeit köszönettel vettük: a kimutatások némi összesítésével közölni fogjuk.

Kiadóhivatali üzenetek.

H. H. Megyer. A beküldött kishirdetés kétszeri beiktatása 3 frt 40 krba kerül. Miatán a kishirdetések előre fizetendők, kérjük ez összeg szíves előleges beküldését.

K. K. Tapoleza. Ajánlatát rendeltetési helyére juttattuk.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkárja. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Összes gazdasági gépek.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanács-csal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvény-társulat.

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7.

Czime ügyelni tessék!

Eladó borok.

Néhai öv. Szathmáry Király Pálné hagyatékához tartozó miskolci pinczében az alább jegyzett borok vannak azonnali eladásra: 850

1895. év asztali bor	40 hektoliter
1889. „ szamorodni bor	55 „
1880. „ „	22 „
1888. „ „	8 „
Régi „	35 „
Asszu „	25 „
Pecsenye „	30 „
1889. évi siller	80 „
Főtt	10 „

Bővebb felvilágosítást ad s az eladást eszközli öv. **PATAY GYULÁNÉ Miskolczon.** Ugyanott eladó 50 hektoliter ó-szilvórium és törkölypálinka.

Haszonbérlet.

Földváry Elemérné, szül: **Osztrólczyk Elza,** Pestmegyében Dunavecse közelében fekvő circa

2000 m. holdas birtoka

(szántó 1322 h.) 1896. szeptember 29-étől 12 évre haszonbérbe adó.

Bővebb felvilágosítást ad **Dr. Darányi Gyula ügyvéd** (Budapest, VII., Kerepesi-út 8/a.) vagy **Földváry Elemér** (Budapest, IV., Havas-u. 4.) 809

Agrár-hitel

Magyarország bármely vidékén fekvő földbirtokokra uradalmakra) **100.000** frton felüli kölcsönök

3 3/4% kamatra

engedélyeztetnek. 100.000 frtnál kisebb összegek figyelembe nem jönnek. **Földbirtokok** vagy azok meghatározottjai — a birtok részletes leírása és a teher állapot közlése ellenében — bővebb felvilágosításnyernek. Levelek

„Föld-hitel“

ezimén a „Berliner Tageblatt“ Exped.-jához, Berlin, S. W. intézendők.

A legjobb és legellentőbb eleven sövény

773 **Maclura aurentiaca,**

nagyon sűrűn bokrosodó és kemény tövisekkel ellátott eleven sövény, melynek még azon előnye is van, hogy a **nyúl nem rágja, semmiféle rovar nem pusztítja** és a levelei **selyembogár etetésre** éppen úgy használhatók, mint az eperfa levelei. Czélszerűen alkalmazható szőlő kert, udvar, legelő és utak bekerítésére. Ültetési időszak mostantól egész májusig. — Egyéves gyökerezült növények készpénzfizetés vagy utánvétel mellett kaphatók 1000 darab 10 forintért **Ráczy György** kertészetében **Kula, Bácsmegeye.**

MANHOLD KÁLMÁN,

intéző.

Superphosphatokat csontlisztből, guanóból spodiumból stb., továbbá chili salétromot, ként, ammoniákat, kálisókat, Thomas-salakot, kainitot,

Themenau szab-Superphosphat gypszet, tiszta chlór- és arzen-mentes takarmány-meszet

628

szállít mindenüvé versenyképesen

Kénsav- és műtrágyagyárak
Lundenburg-Themenau és Lissek-Rostokban.

A. Schram, Prag,

Központi iroda Heinrichsgasse 27.

Közeledik a tavasz.

A minden irányban meginduló **gazdasági munkálatok** magukkal hozzák a mezőgazda közönség **számtalan szükségletét.** E szükségletek beszerzése, vagy az esetleg meglevő készletek értékesítése

a legkönnyebben, legolcsóbban és legbiztosabban

a „KÖZTELEK” kishirdetéseivel

által eszközölhető.

A hirdetés okvetlen eredményes:

tenyészállatok, lovak, ökrök és egyéb haszonállatok, használt gépek és eszközök, hordók, takarmány-készletek.

Vetőmagvak, különösen lóhere, tavaszi buza, tengeri, bükköny- és borsófélések, köles, mohar, czirok, répa, bab, lencse stb. stb.

Kerti termények: gyümölcs-, dísz- és egyéb haszonnák, spárga-gyökér, zöldség-magvak és gyökök, szőlővessző,

bármiféle cikk vagy eszköz eladása és vételénél, mely a tavaszi munkálatoknál szükségeltetik. Továbbá földbirtok el- és bérbeadása, vétele

minden közvetítési díj nélkül eszközölhető a

„KÖZTELEK” kishirdetéseivel.

Felhívjuk tehát a t gazdaközönséget, hogy az üzleti előnyt, amelyet a

minden héten kétszer 6000 példányban

megjelenő elsőrendű lap **olcsó hirdetési rovata** nyújt, **használja fel saját előnyére,** s a hol lehet, **kimélje meg a mindig méregdrága közvetítést.**

Tanuljunk e téren is a külföldi gazdáktól.

Hazafias tisztelettel a „KÖZTELEK” kiadóhivatala.

12972. szám.
1171. — 1896.

Lóárverési hirdetemény.

A nagy-átádi m. kir. állami méntelep-
osztály állományából selejtezés folytán ki-
herélt

12 darab ló

Székesfehérvárott a m. kir. állami ménte-
lep helyiségében

folyó évi február hó 29-én délelőtti

11 és fél órakor

nyilvános árverés útján el fog adatni.

Budapest, 1896. évi február hó 17.

Földmívelésügyi m. k. miniszter.

72. szám. 1896.

Földhaszonbéri hirdetés.

A nagy kir. közalap. uradalom tulajdonát képező s alább egyenként felsorolt birtoklétek **1896. évi október hó 1-től számítva tizenkettő (12) évi időtartamra újra haszonbérbe fognak adatni** és pedig:

a fikatári határban, fekvő de egy tagot képező **605²⁰⁰₁₀₀₀ hold**, az ohaba-forgácsi **582⁵⁰⁴₁₀₀₀** kapcsolatban a dragojesti **16 hold** korcsma földdel, így együtt **598⁵⁰⁴₁₀₀₀ hold** és az izgári **1376⁵¹²₁₀₀₀ hold**.

A bérbeadás iránt a zárt ajánlatu tárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverés.

1896. márczius 26-án

délelőtti 10 órakor fog a Buziáson székelő közalap. gazd. ker. főtisztiség hivatalos helyiségében megtatni.

Ezen árverésre bérlet szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, melyben a holdanként megajánlott haszonbér összeg számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, bértárgyaként külön a fenti határidő előtt nyújták be alolított főtisztiséghez és a bértekort jelölik meg, mely bértárgyra szól.

Bánatpénzül a bérlet szándékolt birtoktest minden holdja után Egy (1) fnt teendő le készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek elfogadott értékpapírokban, kiküldési ár a fikatári és ohaba-forgácsi birtokoknál holdan-
ként 10 fnt, az izgári birtoknál 4 fnt.

Oly egyének, kik gyámú határon vagy gondnokság alatt állanak, úgy-
szintén a kik az uradalommal szemben hátralekos tartozásban vannak vagy bármely czimen szemben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkészve érkezett vagy utóajánlatok valamint kellően fel nem szerelték figyelembe vételül nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak fentartatik. A részletes haszonbéri feltételek a ker. főtisztiségnél valamint a fikatári és ohaba-forgácsi birtokra nézve a nagykövesi — és az izgárra — a zsidóvári közalap. uradalmi ispánságoknál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Buziáson, 1896. évi február hó 13-án.

M. kir. közalap. ker. főtisztiség.

Birtok bérlet.

A dunántuli kerületben 2 vasútállomás kö-
zelében, circa **1100 hold à 1200 □ öl**,
**nagyobb részt 1-ső minőségű szántó-
föld, kitűnő gazdasági épületekkel**
kellőleg felszerelve

BÉRBEADÓ.

Gazdag instruktio készpénzben az átvételkor
megváltandó. **Ajánlatok 1896. márczius 15-ig**
benyújtandók. Czím a kiadóhivatalban.

Ügynökök kizárva.

MASTODON,

aranyzsépség, (Golden Beauty) és **lófogu tengeri**, zöld
takarmány, természetesen legjobban ajánlható, **eladó** az
uradalmi igazgatóságnál

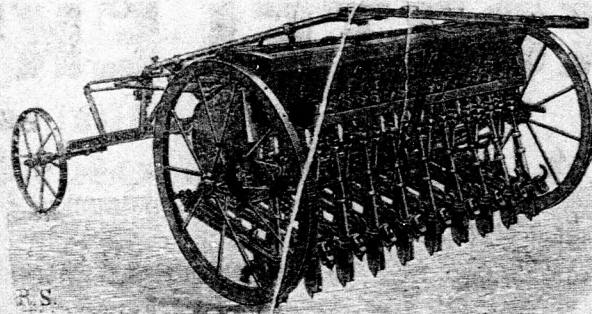
FUTTAKON, (Bácsmegeye.)

SACK RUDOLF

egyedüli képviselője Magyarországon:

PROPPER SAMU,

Budapest, Váci-körút 52. sz.

Előre fecsálva,
hogy **Sack Ru-
dolf világhírű**
gyártmányai
**eredeti minő-
ségben csak ná-
lam kaphatók;**
Ajánlom közked-
veltségű egyetemes
és többvasu ekéi-
men kívül

Legujabb rendszerű sorvetőgépeimet,

melyekkel **bármely mennyiséget és bármily nagyságu magra-
kat a kerekek változtatása nélkül úgy sik, mint dombos földön**
teljes biztonsággal egyenetlesen lehet elvetni. (A mag megsértése kizárva.)

Ajánlom továbbá kitűnő gyártmányu **szerszavagóimat, fargányai-
mat, legujabb rendszerű „REFORM” takarmány-gőzölőimet, a tavaszi**
munkákhoz acélfőronóimat és az egyetemes ekére szerelhető köz-
kedveltségű javított **grubereimet**, továbbá felülmúlhatatlan amerikai
kaszáló-gépeimet és takarmánygyűjtő-gépeimet acélfőből is s minden
egyéb gazdasági gépeket és eszközöket. Mindenről kimerítő **árjegyzék** és
készleges **felvilágosítások**.

„Gloria” vihar-lámpa

petroleum égetésre, 5'' szabályzóval, üvegcylindernélküli,
felülmúl minden eddigi találmányt, mely eddig piacra került.

Ezen igen izlőses lámpa, kemény cizezett bádógból van készítve,
mindentől forrasztva és ekelve; a vihar és ütési biztonság, a felette
könnyű kezelés adja meg, hogy egyedül s a legbiztosabb, leghasz-
nálhatóbb lámpának van elismerve, miért is az érdeklődők szives
figyelmebe ajánlom. Magassága a foga nélkül 32 cm., □ átmérője,
rácsozattal együtt 18 cm. Körülbelül 16 óráig ég, ez idő alatt
felemészti 220 gramm petroleumot. **Ára darabonként 2 fnt 30 kr.**
Csomagolással és bérmentes küldéssel 2 fnt 95 kr. 2 drb.
egy postaszállítvány, csomagolással és bérmentes küldéssel
5 fnt 30 kr. Székelynéde rövidség kedvéért **UTÁNVÉTI** mellett.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

ALEX. BALINT,
Wien, III/3. Salesianergasse 8/1.

Az országos szőlőoltvány-telep részvény-társaság

az 1896-ik év tavaszán csálai és baraczkai telepeim öt millió fölül fog szőlőoltványt készíteni.

Mivel az oltványkereslet ez idő szerint igen nagy, 1896-ik év őszén és 1897-ik év tavaszán szállítandó oltványokra az előjegyzést már most megnyitjuk és felhívjuk a t. szőlőbirtokos közönséget, hogy **megrendelését mielőbb megtenni sziveskedjék**, nehogy — mint eddig történt — a későn érkező megrendeléseket vagy csak részben, vagy — a legtöbb esetben — egyáltalában nem elégíthetjük ki.

Az oltás megkezdése előtt márczius 15-éig beérkező megrendeléseknek az az előnyük is meg van, hogy ugy az alanyt, mint a nemes fajt a megrendelők megválaszthatják és mi igyekeznünk fogunk azokat, ha készletünkben meg nem volnának, beszerezni, hogy megrendelőinket kielégíthessük. Ha pedig a kívánt faj megbízható helyről általunk be nem szerezhető, erről a megrendelők márczius második felében már értesítést nyernek, hogy megfelelőleg intézkedhessenek.

Teljesen összeforrt és jól gyökerezett **I. rendű oltványaink ára** a rendszeren használt alanyokon, a közönséges bor- és csemege-fajokból **ezzenként 100 frt. A különleges alanyokon vagy különleges csemege-fajokból az ár 100 drbonként 12-15-20 frtra** emelkedhetik.

Az esetleges megrendelés könnyítése végett, kívánatra küldünk egy oltási tervezetet és egy megrendelési ívet, melyek mindegyikének háttapján a megrendelési és szállítási feltételek is megtalálhatók.

Arad (Kis-körút 9.), február hó.

Országos szőlőoltvány-telep részvény-társaság.

A főváros közvetlen határszélén

30 holdas ↔ ↔ ↔

immunis homok-telep,

villamos- és gőz-vasuti összeköttetés Budapest központjaival,

10 hold beültetett fajszőlő, a többi kertészeti célokra alkalmas jó szántóföld; loérőre berendezett bővizű kut; vin-czellár-lakás, pince és istállóval stb.

10 évre bérbe adó.

Ajánlatok

a „Köztelek“ kiadóhivatalához

☛ küldendő. ☛

Minden fajta erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomoru fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, hamvas és fehér égerfa, jávor-, bükk-, fehéruhar-, szilfa, nyír a, tölgy- és akáczfákat ajánl a tavaszi telep tésre **Gutsverwaltung Borowna, posta Bochnia, Galiczia Ar** jegyzék kívánatra bérmentve. 598

A „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvény-társaság

Magyar Gazdasági Czimtár

név alatt ez év február havában egy gazdasági czimtárt 25-30 iv terjedelemben ad ki, melyben a magyar szent korona területén levő gazdasági hivatalok, gazdasági egyesületek, földbirtokosok, bérlok, uradalmak, gazdatisztek és erdészek, továbbá az összes nagyobb uradalmak és azok tisztikarának a legmegbízhatóbb forrásból beszerzett neve és pontos czime bent foglaltatik, mint czimkönyv tehát üzleti nyomtatványok szétküldéséhez kiválóan alkalmas leend.

E munka ára, dacára a nagy terjedelemben, igen olcsó és pedig:

Előfizetési ára:
füzve ... 5 frt — kr.
kötve ... 5 frt 50 kr.

Boltí ára:
füzve ... 7 frt — kr.
kötve ... 7 frt 50 kr.

Megrendelések a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalához, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám intézendők.

STERNBERG ÁRMIN ÉS TESTVÉRE

es. és kir. asab. hangszer-ípar Budapest, VII. ker., Kerpesti-ut 36. szám.

Legujabb! INTONA Legujabb!

változtatható érezhetőképekkel és korlátlan művelettel.

Készíthetők szorhangokkal.

HARMONIKA

saját készítmény

a legkiválóbb hangokkal,

8 főtűvel kezdve 4., 5., 6., 7., 8., 10., 12. főtűig és feljebb.

Különlegesség az aszálhangu harmonikákban.

☛ Legujabbas megjelölés ☛

Magyar harmonika-iskola

az egy vagy kétsoros harmoniká-

hoz (és legújabb csodaszóval), melynek segítségével minden elő-

zetes ismeret nélkül a har-

monika játszást egy fél óra alatt

mindenképpen megtanulhatja. Az egy-

soros harmonika-iskola ára 1 frt,

a kétsoros harmonika-iskola

ára 2 frt, mely összeg beutalás után bér-

mentve küldjük.

Képes árjegyzék

a) harmonikáról, b)

mechanikai eszközökről,

vekről és egyéb díszítégyekről, c) minden egyéb hangszerekről,

hangszerekellátásokról és karekról külön kiadásokban

ingyen és bérmentve küldeték meg.

Tavaszi bükköny

kapható 825

Klein Vilmos örökösénél

Temesvárott.

35007
pénz-
nyeremény

Magyar Osztály-Sorsjáték.

7,932.000
korona
összértékben.

A II. OSZT. HUZÁSA:
MÁRCZIUS 11-14-IG.

Megújítás.

A III. OSZT. HUZÁSA:
MÁJUS 12-28-IG.

A II. osztály vétel-sorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/10	1/20
40.—	20.—	4.—	2.— frt

Portó és nyeremény-jegyzékért külön 25 kr.

Sorsjegyeknek a II. oszt. való megújítása az I. oszt. sorsjegyek visszaváltása és a betétnek (megújítási díj) befizetésével legkésőbb márczius 1-éig eszközözendő.

A II. és III. osztály érvényes sorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/10	1/20
60.—	30.—	6.—	3.— frt

Portó és 2 nyeremény-jegyzékért külön 40 kr.

Sorsjegyeket a fenti eredeti árakon ajánl és szétküld az összegnek előzetes beküldés mellett vagy utánvétellel.

Minden készpénzben levonás nélkül.

HEINTZE KÁROLY

BUDAPEST
Szervita-tér 3.

Minden készpénzben levonás nélkül.

8021. szám.
96. II. 2.

Gulya-árverés.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtokon (Csanádvarmegye; vasút, posta és távirda állomás) a következő **nagyobb részt számfelatti, részint pedig kisorolt, tenyésztésre alkalmas**

magyar fajtájú
gulyabeli szarvasmarha

f. évi márczius hó 18-án nyilvános szóbeli árverés útján, készpénzfizetés mellett el fog adatni, u. m.

2 drb. idősebb tenyészbika,
31 „ hároméves „
21 „ különböző koru tehén
60 „ hároméves üsző.

Venni szándékozók a Szeged, Arad, Kétegyháza és Szarvas felől közlekedő vonatokkal közvetlenül az árverés színhelyére érkehetnek; megfelelő ellátásról gondoskodva van.

Kelt Budapesten, 1896. évi február hó.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portomentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Vetőzab-eladás.

Az arnau uradalom jószágigazgatósága (Wirtschaftsdirection der Domaine Arnau) Arnuban, Csehországban, posta Neustadt, Arnau mellett, ajánlja tavaszi vetésre a következő zabfajtákat:

óriás hegyzabot, sechsamti bajor zabot, Hopetownzabot, Non plus ultra zabot, Lotewitz-i zabot, Duppai zabot.

A vetőmag jól trieurózott hle. 55—56 kgr. súlyu. Ára 100 kilónként zsák nélkül az Arnau vasúti állomástól 8 forint. 838

Amerikai szőlővesszők.

Olcsóbb mint bárhol!!

Riparia portalis, Rupestris metallica, Rupestris monticola, sima és gyökeres vesszők, tisztaságáért kezeség, **több mint egy millió eladó.**

Kallina I.,
szőlővesszőtelep-tulajdonos,
ZÁGRÁB.

772

A magyar gazdatisztek és erdőtiszték országos egyesülete ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlo uraknak allasközvetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való fölvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdőszeti és ezekkel rokon foglalkozásu egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkedésre alakult vállalat. Kivanatra alapszabály díjtáblázzal és bővebb fölvilágosítással szolgál az iroda: Budapesten, IX. kerület, Lónyay-utca 7. sz. alatt.

Simmenthali tenyészállatok

vannak eladásra felállítva a

830

Concóhádi tehenészetben.

Vasút-, posta-, és távirda állomás: **Ács.** A vasútállomásra előleges értesítés mellett kocsiküldet; az állomás 1/4 órányira fekszik a birtoktól.

Eladó 15 drb telivér bika, 10 drb telivér üsző és 15 drb telivér tehén.

Ugyanott **gyümölcsfa- és díszfa-csemeték, díszbokrok, szőlővesszők** homoki telepről úgy **bor, mint csemegefajok** kaphatók; árjegyzék az érdeklődőknek bérmentve küldetik. Megkeresések intézendők:

Concóhádi gazdasághoz Ács.

Eladó mezőgazdasági szeszgyár!

Veszprémmegyében egy jelenleg még üzemben lévő mezőgazdasági szeszgyár berendezés eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 798

Wahrmann Ernő urnak es-pelszigeti ménésében fedez még 10 kanczát

Victor the Younger

argol stepper (Hackney st. b. 3359). Továbbá fedez ugyanott:

Boussu

brabanti mén (belga st. b. du grois trait Vol II.)

Felvilágosítást ad az intézőség: 854

Wahrmann major,
utolsóposta **Sziget-Szent-Miklós.**

Eladó szőlővesszők.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„Istvántelki immunis“ homoktalaju

szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres vesszők.		Sima vesszők.	
Olasz Rizling ...	7000 db ezre 16 frt	Olasz Rizling ...	23500 db ezre 8 frt
Zöld Sylvani ...	700 „ „ 16 „	Chasselas Rouge	2000 „ „ 12 „
Ezerjő ...	500 „ „ 16 „	Nagy-Burgundi	6700 „ „ 8 „
Kövidinka ...	250 „ „ 16 „	Tramini piros	4500 „ „ 8 „
Chasselas blanc		Chasselas blanc	
Croquant ...	290 „ „ 16 „	Croquant ...	480 „ „ 12 „
Madeleine Angevine ...	130 „ „ 16 „	Chasselas blanc	2000 „ „ 12 „
Chasselas gross		Madeleine Angevine ...	500 „ „ 8 „
Coulard ...	300 „ „ 20 „	Muscat Luillet	50 „ „ 12 „
Muscat Luillet	90 „ „ 20 „	Piros bakar ...	1200 „ „ 8 „
„ vegyes	80 „ „ 20 „	Joanne Charnu	70 „ „ 10 „
Otonel	30 „ „ 20 „		
Nemes kadarka	100 „ „ 16 „	Amerikai vesszők.	
Jaquez	250 „ „ 16 „	Sima vesszők:	
Riparia	2100 „ „ 16 „	Herbmont ...	290 drb ezre 6 frt
		Jaquez ...	4000 „ „ 6 „
		Vialla ...	1600 „ „ 6 „
		Othello ...	180 „ „ 6 „

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

Budapest, Köztelek intézendők. — Az elszállítás tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, a hátralévő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vasútra szállításért ezenkívül 1 frt számítatik. **IGAZGATÓ.**

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnés betűkkel 4 kr. Czim költsége minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményeit vételnek fel a kedvezményes rovásban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

ali tok

830

etben.

vasutállomásra
állomás 1/4 órá-

űsző és 15 drb

meték, disz-
gyu bor, mint
klődőknek bér-

z Ács.

ak es-pelszigeti
10 kanczát

Younger

ey st. b. 3359).

su

st. b. du grois

intézőség: 854

major,
ent-Miklós.

sszők.

ület
moktalaju
sszők eladók:

vesszők.	
23500 db ezre	8 frt
2000 " " "	12 " "
6700 " " "	8 " "
4500 " " "	8 " "
480 " " "	12 " "
2000 " " "	12 " "
500 " " "	8 " "
50 " " "	12 " "
1200 " " "	8 " "
70 " " "	10 " "

ai vesszők.	
290 drb ezre	6 frt
4000 " " "	6 " "
1600 " " "	6 " "
180 " " "	6 " "

igazgatójához
vaszszal történik a
sszők fele ára előre
Csomagolásért és vas-
IGAZGATÓ.

Betöltendő állás.

Méltóságos Baró Schosberger Zsigmond ur turai uradalmában üresedésbe jött irnok állomásra pályázathirdetetik. Kérvényezők, kik valamely felső gazdasági tanintézetet jó sikerrel végeztek, sajátkezűleg írt s bizonyítványokkal és arczképpel felszerelt folyamodványaikat e hó utoljáiig küldjék be Jóságigazgató-ság czim alatt Tura, Pest megye. 788

Erdővéd. jó vadász felvétetik 1. évi április 1-re. Czim a kiadóhivatalban. 810

A csertői uradalomban azonnal betöltendő egy irnok állás 120 frt évi fizetés, megfelelő jutalék és teljes ellátással. Folyamodványok, lehetőleg felsőbb iskolai bizonyítvány másolatokkal a Csertői főtiszt-séghez nyújtandók be. Német nyelvben jártasak előnyben részesülnek. 826

Gazdasági irnok kereste-tik, nőtlen izr. április 1-ei belépésre, évi fizetés 180 frt, 25 frt mosás illeték, teljes ellátás 1 kocza tartás 8 malacczal egy éves korig urasági nyáj között. Megkivántatik néhány évi gyakorlat nagyobb gazdaságban, ajánlatokat bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek **Fritz Vilmos** kasznár urhoz **Veszto Pa. Szekcsőre** küldendők. 853

Állást keresők.

Ispán, ellenőri v. ehhez hasonló állást keres 29 éves róm. kath. vallású, nős, kitűnő gazd. iskolai és ajánló bizonyítványokkal bíró gazdasági állást keres. Végezte a budapesti kereskedelmi és a magyar-óvári gazdasági akademiát, bír gépkezelői bizonyítványai is. Beszeli a magyar és német nyelvet. Eru az egyszerű és kettős könyvvitelt, a gazdaság minden ágában, úgy a növénytermelés mint a jóságnevelés és telegazdaság körül kelio jártassággal bír. 5000 holdas bergazdaságban volt eddig alkalmazva mint segédoszt. Adását bármikor elfogadhatja. Szíves megkeresések a lap kiadóhivatalába keretnek. 841

Földmves iskolát jó sikerrel végzett, 3 évi magán gazdakodási gyakorattal bíró róm. kath. vallású, éves hazas natal egyen majus 1-re állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 822

35 éves nőtlen fiatal ember, ki a gazdaság minden ágában teljes jártassággal bír, több évig nagyobb fehérmegyei birtokon mint segédoszt volt alkalmazva, kezelő vagy segédosztási állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 791

Gépezs, locomobil és stabil gépre vizsgázot, teljes szakképzettséggel bír a gazdasági gépek és szeszyár kezelésében több évet töltött nagyobb gazdaságokban, ápril 1-re egy nagyobb gazdaságban alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 833

Kezelő tiszt, ki a gazdasági pályán 15 év óta működik, felsőbb gazdasági tanintézetet végezte, jelenleg is nagyobb uradalomban önálló kezelőtiszt, ápril hó 1-étől állást óhaj-tana cserélni. Beszeli a magyar, német s román nyelvet. Kitűnő bizonyítványok-kon kívül magasabb ajánlatokra hivatkozhatik. Szíves megkeresések a lap kiadóhivatalához „Székely gazda” czim alatt keretnek. 837

Uradalmi főszámvevő, udvarmester vagy titkár-nak ajánlkozik egy jelenleg is 40 ezer holdas főuri uradalomban levő főszámvevő, ki 38 éves, róm. kath., kis családdal, jelenlegi állását csupán a lakás celszerűtlensége miatt kénytelen változtatni. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba „Főszámvevő” jel alatt czimzendők. 821

Egy kétezzer holdas intensive kezelt gazdaságban öt év óta önállóan működő, kitűnő ajánlattal bíró, 28 éves gazdasági állást nősülés céljából változtatni óhaj-tja. Szíves megkeresések „1896” czim alatt a kiadóhivatalba keretnek.

Magánygyakornoknak ajánlkozik egy német fiatal ember, ki osztrák gazdasági iskolát végzett. Felvilágosít-tát a kiadóhivatal. 832

Állatok.

Eladandó Simmenthali bikák.

Tisztavéri, egészséges tenyészbikák, 1/2-2 éves korig eladatnak a Lengyel-tői uradalom törzstenyészeteiből. Közlebbi felvilá-gosítással szolgál az urada-dalom igazgatója **Lengyel-tői, Somogy megye.** 800

Eladó tinók.

Gócs Sándor nagy-iklői földbirtokos gazdaságában (Szoínok-Dobokavármegye Erdélyrés) 60 drb (hatvan) válogatott, kitűnő minőségű egyéves **ökörborju** eladásra egész éven át készletben van. (Vasut-, posta- és táviradalomás helyben). 607

Tisztavéri berni fajta 1 1/4-1 1/2 éves bikák, valamint 4 drb 1-1 1/2 éves **üsző eladók Emődy József** földbirtokosnál **Suránkán** (Nyitra megye). Vasut és táviró **Saruska-Uzbégh.** Kitűnő minőség. Jutányos ár. 835

Eladó egy drb. magyar fajta 3 éves bika 220 frtért. Czim a kiadóhivatalban. 793

Eladandó tenyészkatok.

Tiszta vérű mangalicza faj, fehér, kondor szőrű, 2 éves tenyészkatok eladandók a Lengyel-tői uradalom tisztavéri sertés-tenyészetéből. Közlebbi felvilágosítással szolgál az uradalom igazgatója **Lengyel-tői, Somogy megye.**

Kinek 300-tól 1000 darabig 12-14 hónapos süldői, melyek 120-150 kiló között vannak páronként és a sertésvesz betegségen átmentek, vannak eladók, forduljon darabmennyiség százankénti súly megadás-sal, nemkülönben az ár megemléstével egyszerű levélben **P. D.** czim alatt **Albert Irsán poste resantante** (Pestm.). 829

Eladandó Pinzgau lovak.

Teljesen betanított 4 éves Pinzgaui igás lovak eladatnak a Lengyel-tői uradalom tenyészménéséből. Közlebbi felvilágosítással szolgál az uradalom igazgatója **Lengyel-tői, Somogy megye.** 801

Két darab, egy éves bika, tisztavéri berni — ország-törzskönyvezett — eladó. **Kralovanszky Kálmán** Kis-Jenő (Arad megye). 842

A hógyszli uradalmi csirászatból eladó 5 darab tisztavéri simmenthali 1/2-2 éves tenyészbika. Az urad. felügyelőség. 839

Vegyesek.

Eladó szőlővessző. Gyökeres ojtványok riparián, olasz riezling, kadarka a 110 frt. Oltásra alkalmas gyökeres riparia, rupesttris 20 frt, sima I. oszt. 8 frt, II. oszt. 4 frt. Gyökere piros tramin 8 frt. Csomagolva, vasutra szállítva. Ugyanott emdeni **gunárok** darabonként 4 frt. **Apt Ödön Rác-Almás.** 772

Kérek tavaszbuza mintát küldeni ár megjelöléssel **Sashalmi tisztartósnak, u. p. Hatvan.** 817

Vetőmag árpa. Báró Harkányi Frigyes ur szerencsi uradalmában 350 métermázsza eredeti angol mag után termelt **Hallett chevalier pedigree** vasutállomáson zsákkal együtt mmázsanként 8 frtért. Bővebbet a gazdasági központi irodában **Andrássy-ut 4. sz.** 703

Eladó vetőmagvak. Valódi 1895-ben Székely-Udvarhelyről importált korai, igen bőtermő, **székely-tengeri** métermázsánként 10 frtért, eredeti **Hanna sörarpa** métermázsánként 8 frtért kapható **ifj. Szentiványi Farkas Gombai** (Pest-megye) gazdaságában. Árak Monor állomásra szállítva értendőek zsák nélkül. 789

Eladó ifj. Lészai Ferencz gazdaságában Magyar Gorbón (posta helyben) ritka nagytermő **arankamentes vöröshere mag** 45 frt. Erdélyi hegyi zab (49 kilós) 6 frt 50 kr. tavaszi buza (81 kilós) 9 frt, lencse nagy nemű (80 kilós) 12 frt. Kivánatra minta bérmentve. 804

Sárosszegyei 500 holdas uri birtok, teljes felszereléssel, azonnal eladó, háromnegyed órányira vasutállomástól. Bővebb felvilágosítással szolgál **Hreblay Emil, Eperjesen.** 787

Tavaszi vetésre legfinomabb vető kocsányos makkot a híres szlavoniai határörvidéki erdőkből, csiraképességérti biztosítása mellett, ideje koráni megrendelésre küld **Spitzer Jakab Vinkovce, Szlavonia.** 816

Probstei zab első minőségű vetőmag, kapható mm-ja 7 frton vaspályához szállítva. Czim **Alsó-Vályi gazdaság, Posta Felső-Vály (Gömör megye),** 10 mm-nál kevesebb nem küldetik. 818

Haszonbireleti hirdetmény. Slavonia legtermékenyebb vidékén az országot, mentén, nagyobb város közelében fekvő 2000 holdas birtok, gazdasági épületekkel ellátva, 10-12 évre kedvező felvételek mellett bérbeadandó. Fundus in-structus bérli által becsült utján átveendő. Közvetítők kizárásával megkeresések. **S. C.** alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 843

Az ihárosi bérnökségnél (u. p. Ihárosberény) mintegy 50 mm. idei termésű **spergula mag**

van eladó. Ára a Csurgó vasutállomásra szállítva mm-kint 5 frt. Zsákok önköltségen számíttatnak. 824

Bőtermő vetőmag. Budapest és bécsi sörarpa kiállításán **disz oklevéllel** kitüntetett **Hanna sörarpa** Hidas-Némethi állomásra szállítva a 8 frtért kapható. Zsák önköltségen. **Felső-Láncz, posta Perény** (Abauj-megye) gazdasági intézőség. 844

Kiváló gonddal tisztított **Chevalier pedigree vetőmag árpa** eladó, mm-ja 6 frt 50 kron loco Kis-Szebeni vasutállomás, Péchy Elek hermanni gazdaságában (Sáros megye), posta Hedri. 836

Magburgonya korai rózsza és magnum bonum nagyobb mennyiségben eladó dr. **Pick Gyula** ráczalmási gazdságában. 848

1000 métermázsza elsőrendű szarvasmarha széna eladó **Zalamegyében** a Tóth-szerdahelyi gazdaságban. 840

Gőzeke-készlettel elvállalok minden ezzel keresztülvihető talajmiveleteket hegyen, valamint síkon. Szíves megkereséseket kérek intézni **Tobak Ferencz** gözföldmivélés-vállalkozóhoz Pécs, Megye-utca 17. 779

Árpa vetőmag. Az ujszászi uradalomban 100 mm. (körülbelül 143 hektoliter) vetőmag-nak rostált teljes szemű, fehér, bőtermő magyar árpa ujszászi vasutállomásra szállítva, zsák nélkül egészben mm-ként 6 frt 80 krral eladó. 50 mm. 6 frt 90 krral, 25 mm. 7 frttal számitatik. Levélbeli megkeresésre a számtartói hivatal válaszol. 827

Eladó facsetetek. Acer negundo (körös levelű juhar) 1500 drb 2-2 1/2 magas 100 drb ára 15 frt, ugyanez kisebb 2500 drb 1-1 1/2 m. magas 100 drb ára 8 frt; **Acer platanoides** (hegyes levelű juhar) 1500 drb 2-2 1/2 m. magas 100 drb ára 15 frt; **Pinus austriaca** (fekete fenyő) 3 éves palánta 100-000 drb, ezre 3 frt. Az árak csomagolva **Ipoly-Szakálos** vasuti állomáson értendőek. Ugyanott egy pár m/m **akác- és gledicsia mag is kapható** m/m 32 frt. Tudakozódások **Méltóságos Gróf Chorinsky Igó** erdészeti hivatalához **Százd** (Hont m. u. p. Deménd) intézendők. 852

Cinquantin-tengeri, fajtisza minőségben, megvételre kerestetik. Mintázott ajánlatok a mennyiség és ár kitüntetésével „K” jegy alatt a kiadóhivatalhoz czimzendők. 851

Vetőmagvak.

Évek óta gondos kiválasztás utján termelt és honosított, legjobb rendszerű külföldi és saját találmányu gépeken tisztított a budapesti m. k. magvizsgáló és a magyarvári m. k. növénykiserleti állomások által vizsgált és ölmzárolt magvaink:

Vörös löheremag, Luczernmag, Sárga Oberndorfi répa-mag,

továbbá **Duppai zab,** székesi és prairie királnye tengeri, lóbab, tavasszal vethető őszi takarmány borsó, fehér törpe paszuly, vörös Mont d'Or karosbab, óriási szemű lencse kaphatók:

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma intézőségétől u. p. **Konczá.** Ugyanott allgauri fajtehenek, fajborok, továbbá **tabla és határjelző oszlopok, kerék vetők, gerendák** tölgyfából kaphatók. 849

Oberndorfi répa-mag

1895. évi termés jótállással a fajtisztaságra

és csiraképességre métermázsaja 25 forintjával eladó ab vasutállomás **Bicske, a csákvári gazdaságban.** 694

Vetésre tavaszi búkköny és bácskai kendermag **Bellán Mátyás-nál** Bács-Csében kapható. 666

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a val. di becsérték alapján 2%-90 v közli időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénz-nézetet nem monthat fel. Cse-kely kamattal tők-in törlesztetik. Lebonnyítás 14 nap alatt. 1060

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díj-talan. Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, katasz-terter. Konvertálás bélyeg-és illetékmentes. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-kört 39. sz. Legnagyobb ingatlan és Jel-zálog-Forgalmi-Intézet a magyar h. ban egyedül, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekéssel** talajművelésre vállalkozik 527

WOLFF ERNŐ gőzsántási vállalkozó,
Budapest, V. ker., Váci-körút 76. szám.

Megjelent:

Frommer A. Herrman utóda

mag- és nővénykereskedésének

diszesen kiállított főárjegyzéke,

mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Fő-üzlet: **BUDAPEST,** VI., Andrassy-ut 1.
Fiók-üzlet: V., Tükör-utca 5.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti gyapjú aukciókra

melyek ez év folyamán két sorozatban július és szeptember hónapban fognak megtartatni. Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál 4996

HELLER M. és Tsa

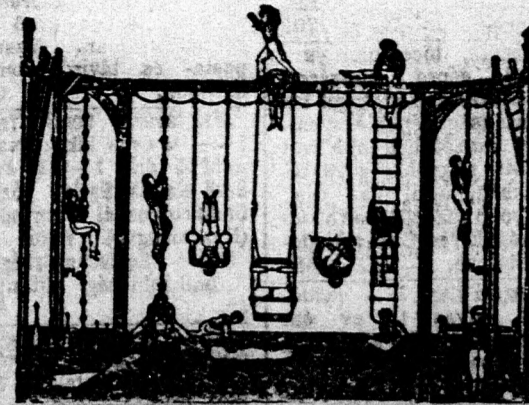
Budapest, Erzsébet-tér 13. szám.

Magyar kenderből készült, legjobb minőségű gazdasági kötelneműeket,

ajánl a
BLEIER ÉS WEISZ kötélgyári **BUDAPEST.**

Raktár és iroda: **Károly-körút 9.,** a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők,

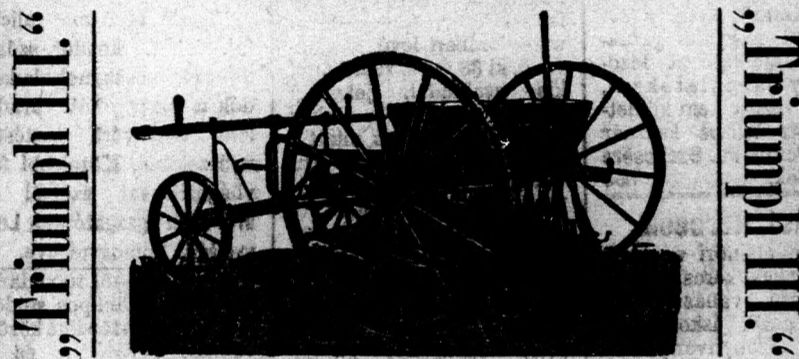
ruhaszárító kötelek, lóháló, kézitáskák stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kenderömlők, hevederek, kender, kőcs stb. a legújabb eredeti gyári áron.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

MIELŐTT vetőgép szükségletét fedezi, kérem szabad.

„TRIUMPH III.”

sorvetőgépeimről

megjelent legújabb árjegyzéket és bővebb leírást kérni.

FRIEDLAENDER JÓZSEF gépgyára,
Budapest, VIII. ker., Kerepesi-út 17.

A t. gazda urak figyelmét van szerencsém üzletemre felhívni és egyszersmind ajánlani:

Luczernát } államilag ólomzáróit
Lóherét } arankamentes, legcsiraképesebb,
Répamagvakat, fajazonos legcsiraképesebb,
Takarmanógyűveket, legcsiraképesebb,
Fűmagvegyűleteket,
Bükkényt, muharmagot,
Lenmagot,

— TELEFON. —

KRAMER LIPÓT vetőmagkereskedés és gazdasági szükségleti cikkek üzlete, BUDAPEST, V., Akadémia-utca 10. sz.

Gyapju és gabonazsákokat,
Mütrágyát,

Olajpogácsát hizlalás és takarmányozás céljaira 53% garantált protein és zsírtalommal,

Kitünő tisztelettel

Valódi tiszta olivagépolaajat,
Elsőrendű repcegépolaajat,
Mindennemű ásványkenőolajat,
Legjfn. amer. petroleumot,
Elsőrendű orosz petroleumot,
kocsi, és bőrkenőcsöt,
Kékkövet, zöldgáliczot keserű és csudasót,
Kőszénkátrányt, Karbololeumot,

Creolint, köröm és szájfájás elleni szer,
Fertőtlenítő szereket, olasz szaponariát.

Vásárolok mindenkor magvakat készpénzért a legmagasabb áron, mire nézve ajánlatokat kérek.
Sürgőnycím: „CERES”.

— TELEFON. —

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. fensége udv. szállítója

magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**

Fő-üzlet:

ANDRÁSSY-UT 23-IK SZÁM. | KORONAHERCZEG-UTCZA 18.

Fiók-üzlet:

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.